

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ORTAOKUL 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNLÜK
KULLANIMININ DERSE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğba SARİTEKİN

Danışman:

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

Antalya, 2023

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

17/02/2023

Tuğba SARITEKİN

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tuğba SARITEKİN 'in bu çalışması tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Prof. Dr. Hasan GENÇ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen
Bilimleri Eğitimi

Üye: Prof. Dr. Ahmet KÖÇ

Akdeniz üniversitesi Eğitim Fakültesi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

Üye (Danışman): Prof. Dr. Hilmi

DEMİRKAYA
Akdeniz üniversitesi Eğitim Fakültesi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

YÜKSEK LİSANS/ DOKTORA TEZİNİN/ DÖNEM PROJESİNİN ADI: Ortaokul 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Günlük Kullanımının Derse Yönelik Akademik Başarıya Etkisi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Akademik olarak başladığım çalışmalarımın bir başlangıcı olan ve ilerleyen yıllarda da bana büyük faydaları olacağına inandığım bu kıymetli emeğimde bilgi birikimi, hayat tecrübesi, yol göstericiliği ve rehberliği ile hiçbir zaman unutmayacağım, desteklerini hep yanımda hissettiğim değerli tez danışmanım Sayın Hocam Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA 'ya özverili desteklerinden, yardımlarından ve bu tezin tamamlanmasında gösterdiği kıymetli çalışmalarından ötürü saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimim boyunca engin bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım beni her konuda cesaretlendiren ve desteklerini hep yanımda hissettiğim çok değerli öğretmenim Fatıma YILMAZ 'a sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Hayatımın her alanında ve aldığım bütün kararlarda her zaman yanımda olan, beni destekleyen değerli babam Kadir SARITEKİN'e, sevgili annem Fatma SARITEKİN'e ve çok kıymetli canım kardeşim Ümmühan SARITEKİN'e en içten duygularımla sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. İyi ki varsınız. Sevgiyle.

ÖZET

ORTAOKUL 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNLÜK KULLANIMININ DERSE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

Sarıtekin, Tuğba

Yüksek Lisans Tezi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

Şubat-2023, 60 Sayfa

Günlük, bireylerin gözlemlerini, etkinliklerini ve önemli olaylarını kaydetmek, yapacakları işleri planlamak için günlük olarak ya da belli aralıklarla bireysel olarak kaleme aldıkları tipik bir kaynaktır. Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde günlük kullanımının ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, nicel araştırma kapsamında öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen temelinde kurgulanmıştır. Ayrıca nitel araştırma bağlamında araştırmaya katılan öğrencilerin belirli aralıklarla tuttukları günlükler de incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 akademik yılında Antalya ili Kepez ilçesinde bulunan Ersoy Ortaokulu'nun 7. sınıf düzeyinde iki farklı sınıfta öğrenim gören 60 öğrenci oluşturmuştur. Nicel verilerin analizi için SPSS-23 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımlı t-testi ve bağımsız t-testi tercih edilmiştir. Deney grubu ve kontrol grubunun öntest başarı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunamamıştır. Deney ve kontrol grubunun sontest puanları arasında da anlamlı düzeyde bir fark bulunamamıştır. Yine deney ve kontrol grupları kendi içlerinde incelendiğinde her ikisinin de öntest-sontest başarı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir. Deney grubunun sontest başarı puanlarının cinsiyete göre farklılaştığı, buna karşın kontrol grubunun sontest puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Nitel analiz bağlamında öğrencilerin ders günlükleri incelendiğinde, öğrencilerin günlük tutmaya ve günlük tutmanın sosyal bilgiler dersine yönelik olumlu bakış açıları geliştirmelerine yol açtığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda sosyal bilgiler dersinde ders günlüğü tutmanın öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayandırılarak araştırmacılara, program geliştirmecilere ve uygulamacılara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ortaokul, Sosyal Bilgiler Ders Günlükleri, Akademik Başarı, Sosyal Bilgiler Dersi.

ABSTRACT

THE EFFECT OF DIARY USE IN MIDDLE SCHOOL 7TH GRADE SOCIAL STUDIES COURSE ON ACADEMIC ACHIEVEMENT OF THE COURSE

Sarıtekin, Tuğba

Master Thesis, Department of Turkish and Social Sciences

Supervisor: Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA

February, 2023, 60 Pages

The diary is a typical resource that individuals write daily or at regular intervals to record their observations, activities and important events, to plan their work. The purpose of this research is to examine the effect of daily use in social studies lessons on the academic achievement of seventh grade students in social studies. The research was designed on the basis of a quasi-experimental design with pretest-posttest control group within the scope of quantitative research. In addition, in the context of qualitative research, the diaries kept by the students participating in the research at regular intervals were also examined. The study group of the research consisted of 60 students studying in two different classes at the 7th grade level of Ersoy Middle School in the Kepez district of Antalya province in the 2017-2018 academic year. SPSS-23 package program was used for the analysis of quantitative data. In the analysis of the data, dependent t-test and independent t-test were preferred. There was no significant difference between the pretest achievement mean scores of the experimental and control groups. Again, no significant difference was found between the posttest scores of the experimental and control groups. When the experimental and control groups were examined within themselves, it was determined that there was a significant difference between the pretest-posttest achievement mean scores of both. It was concluded that the posttest achievement scores of the experimental group differed according to gender, whereas the posttest scores of the control group did not differ. Descriptive analysis technique was used in the analysis of qualitative data. Examining the course diaries of the students in the context of qualitative analysis, it was determined that keeping a diary and keeping a diary led them to develop positive perspectives towards the social studies course. As a result of the research, it was concluded that keeping a course diary in social studies lessons positively affects the academic achievement of students. Based on the results

obtained from the research, some suggestions were made for researchers, program developers and practitioners.

Keywords: Social Studies, Middle School, Diaries for Social Studies Course, Academic Achievement, Social Studies Course.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem.....	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim.....	6
2.2.1. Öğretimin Tanımı.....	7
2.1.2. Öğrenmenin Tanımı	8
2.2. Sosyal Bilgiler Eğitimi.....	9
2.2.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı... ..	9
2.2.2. Sosyal Bilgilerin Amacı ve Önemi	11
2.2.3. Sosyal Bilgiler Öğretimi	14
2.2.3.1. Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	14
2.2.3.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.	14
2.2.3.3. Yansıtıcı Düşünce Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	15
2.2.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi.....	15
2.2.5. Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Gelişimi	16
2.2.6. Sosyal Bilgiler Dersinin Özel Amaçları.....	17
2.3.1. Ders Günlükleri	18
2.3.2. Günlük Tutmanın Avantajları	20
2.3.3. Günlük Tutmanın Dezavantajları ve Sınırlılıkları.....	20
2.3.4. Ortaokul Döneminde Günlük Tutarak Eğitim.....	20
2.4.1. İlgili Araştırmalar	20
2.4.1.1. Türkiye'de Yapılan Araştırmalar	21
2.4.1.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	23
2.5.1. Uygulamaya İlişkin Öneriler.....	24

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni	25
3.2. Çalışma Grubu.....	25
3.3. Ölçme Araçları	25
3.4. Verilerin Normallik Dağılımı	26
3.4. Verilerin Analizi	27

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. Nicel Bulgular.....	28
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	28
4.1.2 İkincil Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	29
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	29
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	30
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	30
4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	31
4.2.Nitel Bulgular	32
4.2.1. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	
4.2.2. Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Günlük Tutarak Ortaya Koydukları Günlük Örnekleri	38

BÖLÜM V SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç,Tartışma	39
5.2. Öneriler.....	40
KAYNAKÇA	42
EKLER.....	49
EK-1	49
EK-2 Görüşme Formu	49
EK-3 Ölçek Kullanım İzni.....	49
EK-4 Etik Kurul Kararı	50
EK-5 Araştırma İzni.....	50
EK-6 Milli Eğitim Olur Yazısı	50
BİLDİRİM.....	50
ÖZGEÇMİŞ.....	51
İNTİHAL RAPORU.....	52
ÖĞRENCİ GÜNLÜK ÖRNEKLERİ	53

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.4. Verilerin Normallik Dağılımı	26
--	----

Tablo 4.1. Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları	28
---	----

Tablo 4.2.Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımlı T Testi Sonuçları.....	29
Tablo 4.3.Deney Grubunun Ön Test Son Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımlı T testi Sonuçları	29
Tablo 4.4.Kontrol Grubunun Ön Test Son Test Başarı Puanlarına İlişkin. Bağımlı T testi Sonuçları.....	30
Tablo 4.5.Deney Grubunun Son Test Başarı Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	30
Tablo 4.5.Kontrol Grubunun Son Test Başarı Testi Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	31

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Çağdaş eğitim sisteminde öğrenci ders başarısı ve verilen eğitimin kalıcılığı eğitimin temel amacı olarak değerlendirilmekten uzakta olup çağımızın gerekliliği olarak görülmektedir. Bu durum bireylerin eğitime olan bakış açısını farklı bir şekle koymakta eğitim alanında yeni çağdaş öğretim yöntemlerine olanak sunmaktadır. İnsanın bilgiye ulaşabilmesi ve bilgiyi doğru şekilde değerlendirebilmesi için bilginin insan tarafından kalıcı olarak işlenmesi gerekir. Öğrencilerin daha etkili ve verimli öğrenme yollarından biri de derste günlük tutarak derse aktif olarak katılmaları, öğrencilerin öğrendiklerini daha etkili kullanmasını ve eğitimin kalıcı olarak gerçekleştirilmesini sağlar. Günlük yazarak derse katılmak, öğrencinin başarısının pozitif yönde ilerlemesinde etkili olacaktır. Günlük tutmak, öğrencinin kendi öğrenme yöntemini keşfetmesini sağlayarak öğrencinin farkındalığının artmasında etkili olmuştur (Güvenç, 2009).

Türkiye’de 2005 yılında uygulanmaya başlayan Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan okul dışında yapılan etkinlikler arasında, öğrencilerin derse katılım sağlamaları adına günlük tutarak derse katılmaları tavsiye edilmiştir (MEB, 2005). Derste tutulan günlükler sayesinde; öğrenci, elde ettiği bilgileri kendi cümleleri ile ortaya koyabilir, bunun yanında tekrar ile bilginin kalıcılığı sağlanabilir. Bu günlükler sayesinde öğrenciler anladıklarını tekrar ederek ve anladıklarını yazarak soru sorma, duygu ve düşüncelerini doğru şekilde ifade etme imkânı bulurlar (Arslan, 2010).

Ders günlükleri, öğrencilerin öğrenme sürecinde yaptığı araştırma, beyin fırtınası, yazma, sorgulama, deney gözlem, öneri vb. gibi yapılan çalışmaları, duygu ve düşünceleri rahatça ifade ettiği yazılı belgeler olarak kabul edilir (Uslu, 2009). Öğrenme yaşantılarını yansıtan ders günlükleri öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olarak yer almasını sağlar. Ders günlükleri; öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemelerini ve düşüncelerini en iyi şekilde yansıtmalarını sağlar (Wormeli, 2004). Günlük yazan çocuk, derste öğrendiği bilgileri kendi cümleleri ile yazar ve geri dönüp yazdıklarını inceleyerek kendini değerlendirme imkânı bulur. Öğrenciler derste tuttuğu günlükler sayesinde dersin gidişatı hakkında doğrudan dönüt alabilirler. Dersin öğretmeni yazılan günlükleri kontrol edip öğrencilere geribildirim vererek

öğrencinin konuyla ilgili fikirlerini doğru bir şekilde oluşturmaya yardımcı olur (Walker, 2003).

Ders günlükleri, sınıf içerisinde yapılan öğrenci etkinliklerinde öğrenciye olan faydasını ve öğrencinin bireysel gözlemlerinin yansıtılmasını sağlar (Unrau, 2008). Öğrenciler, tuttukları günlükler sayesinde kendi başarılarını takip edebilmektedir (Wiggins, 1989). Düzenli olarak ders günlüğü yazmak, öğrencide sorumluluk bilincinin gelişmesine ve bilgiyi hatırlama oranının artmasına büyük fayda sağlar (Audet, Hickman ve Dobrynina, 1996). Buna ilave olarak ders günlükleri, öğrencilerin öğrenme hedeflerini belirlemelerini ve hedeflerini net olarak görmelerini sağlar (Black vd, 2002).

Öğrenciler günlük tutarak, edindikleri bilgileri kendi cümleleri ile yeniden ifade eder ve ifade ettikleri düşüncelerini düzenleme fırsatı elde etmiş olurlar (Rossi, 2004). Öğrenciler duygu ve düşüncelerini ders günlükleri sayesinde özgürce, kendi ifadeleri ile yazarlar. Günlük tutma, problem çözme ve eleştirel düşünebilme becerilerini artırdığından, bireyin yansıtıcı öğrenme becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır (McLeod ve Maimon, 2000). Derste günlük yazarak ilerlemek öğrencinin bilişsel alanda ilerlemesine yardımcı olur (Audet, Hickman ve Dobrynina, 1996).

Öğrenciler, derste öğrendiği bilgiler sayesinde duygu ve düşüncelerini ders günlüklerine özgür bir şekilde sınırlama olmadan kendi cümleleri ile yazarak, kendi fikirleri ile yüzleşmiş olurlar. Günlük yazarak öğrenci, kendi ilerleme yöntemini ve neyi nasıl öğrendiğini anlama olanağına da sahip olur (Crawford ve diğerleri, 2005).

Öğrendikleri konuyla alakalı birey kendi öğrenme düzeyinin farkına vararak, olumlu ya da olumsuz performanslarını görerek nerede yanlış yaptığını ve hangi kısmı geliştirmeleri gerektiğini görme fırsatı elde ederler. Ders günlükleri kişiye kendi performansını gözden geçirme ve hatalarını zamanında düzeltme olanağı sunar. Bir derste günlük tutmak, öğrenilen bilgileri kayıt altına almak ve dersi tekrar etmektir. Bunun için derste tutulan günlükler öğrenmeyi kolaylaştırır (Moon, 2010).

1.2. Amaç

Araştırmanın amacı, ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde günlük kullanımının sosyal bilgiler dersine yönelik akademik başarıya etkisini araştırmaktır.

Ortaya konulan bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Deney grubu ile kontrol grubundaki öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik akademik başarı testi ön test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine akademik başarı son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney grubu öğrencilerinin başarı testi ön test son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi ön test son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Deney grubu öğrencilerinin son test başarı testi puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
6. Kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı testi puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta mıdır?
7. Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi günlüklerinde yer verdikleri görüşler nasıldır?

1.3.Araştırmanın Önemi

Eğitim, öğrenci ve öğretmenler tarafından öğrenme sürecine aktif katılarak gerçekleştirilen bir süreçtir. İçinde bulunduğumuz zaman dilimi eğitim ve öğretim sürecinde meydana gelen değişikliklere ayak uydurmak durumunda olduğumuzu bütün gerçekliği ile ortaya koymuştur. Eğitim sırasında kullanılan araç ve gereçlerin derse olan katılımı arttırdığı öğrencinin akademik başarısı üzerinde olumlu yönde etkili olduğu bilinmektedir. Eğitim sırasında faydalanan araç gereçlerin, öğretimi destekleme, eğitim sırasında aktif olma, bilgiyi kullanılır hale getirme ve eğitimi kalıcı hale getirme gibi katkılarının olduğu bilinmektedir (Halis, 2002).

Günlükler eğitim öğretim faaliyetleri esnasında verimi artırmak için kullanılan araç gereçlerden bir tanesi olarak değerlendirilebilir. Günlüklerin eğitimde kullanılır olması onun öğrenciyi derste daha aktif hale getirmesini, öğrendiklerini kendi cümleleri ile ifade edebilme imkânı sunmasını ve ders sırasında günlüklerin çizdikleri görseller ile de öğrenmeyi kalıcı hale getirmesini sağlamıştır.

Günlük tutmanın eğitim öğretim sürecinde kullanımı ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar ülkemizde oldukça yetersiz kalmıştır. Buna rağmen fen günlükleri tutarak fen eğitimi üzerine (Aydın, 2014) ilgili araştırmalar da yapılmıştır.

Günlük tutmanın Sosyal Bilgiler eğitimine katkılarını incelemek adına yapılan araştırmalar da oldukça sınırlıdır. Yaptığımız bu çalışma bilimsel anlamda sosyal bilgiler eğitimi alanında bu sınırlılığı giderme ve ilgili alana katkı sağlama amacı ile büyük önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

7. sınıf öğrencileri ile yapılan günlük çalışmalarında öğrencilerin günlüklerini içtenlikle tuttukları varsayılmıştır.

7. sınıf öğrencileri ile yapılan günlük çalışmalarında öğrencilerin gerçek düşüncelerini aktardıkları varsayılmıştır.

‘Birey ve Toplum’ ünitesini içeren 4 haftalık uygulama sürecinde öğrencilerin derse katılım oranlarının eşit olduğu kabul edilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin yapılan deney alanı dışında yaşadıkları değişimlerin benzer olduğu kabul edilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ‘Birey ve Toplum’ konusuna ilişkin hazır bulunuşluk düzeylerinin denk olduğu kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın örneklemini Antalya iline bağlı Kepez ilçesinde yer alan Ersoy Ortaokulu 7. sınıf A ve B şubesinde yer alan öğrenciler ile sınırlıdır.

Araştırma süresi dört hafta ile sınırlıdır.

Çalışmanın verileri 7. sınıf ‘Birey ve Toplum’ ünitesi ile sınırlıdır.

Araştırmada kullanılan ders araç gereçleri, ders için hazırlanan sosyal bilgiler günlükleri ile sınırlıdır.

Sosyal bilgiler günlükleri kullanımının akademik başarıya etkisine yönelik uygulanan ‘Başarı Testi’ ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Günlük: “Günü gününe tutulan not, günce”, “Günlük çalışmaları, katılımcıların incelenmekte olan faaliyet veya deneyim hakkında bir günlüğe günlük yaşamları hakkında girişler kaydetmelerini sağlayarak nitel bilgi toplayan bir araştırma yöntemidir.” (Wikipedia, 2023).

Öğrenci Günlükleri: “Öğrencilerin ders içi yapmış oldukları etkinlikleri not aldıkları günlük yazılardır”.

Görsel Öğrenme: “Öğretme ve öğrenme sürecinin büyük bir kısmında öğrenci seviyesine uygun olarak ders içeriğine uygun materyal ve dokümanların görsel olarak kullanıldığı bir eğitim şeklidir”.

Aktif Öğrenme: “Bireylerin öğrenme sürecine aktif olarak yaparak yaşayarak katıldığı öğrenme şeklidir.”

Akademik Başarı: “Bireylerin aldıkları eğitim sonrası eğitimde gösterdikleri başarı seviyesidir”.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Gündelik yaşamda sıklıkla kullanılan “Eğitim” kavramıyla ilgili herkesin zihninde birtakım imgeler belirmekte ancak eğitimcilerde dâhil olmak üzere toplumun büyük kesimi eğitim kavramının çok geniş bir anlam içerdiğinin farkında değildir (Gültekin, 2005). Edinilen bu verilerden yola çıkarak eğitim kavramı ile ilgili yapılan tanımları ve değerlendirmeleri sırayla birlikte inceleyelim:

TDK Türkçe Sözlüğünde Eğitim; “çocukların ve gençlerin toplum yaşantısında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışı elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine, okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme” şeklinde ifade edilmiştir. Başka bir ifadede ise eğitim, “kişinin zihnî, bedenî, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen doğrultuda geliştirilmesi, ona birtakım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki hayat boyu süren, plânlı ya da tesadüfî çalışmaların tümü” olarak belirtilmiştir (Akyüz, 2020). Erden’e (2011) göre; “eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süregelen bir süreçtir.” Bir başka tanıma göre, eğitim en geniş anlamıyla, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan her çeşit yetiştirme (Demirtaş, 1999).

Diğer bazı tanımlar ise tarihsel sıraya göre şu şekilde sıralanabilir (Akt: Ayas, 2013, s.4: Çelikkaya, 2009; Erden, 1998; Şişman, 2006):

“Eğitim; insanı olgunlaştırmanın en iyi yoludur (Eflatun).

Eğitim; insanın ahlaki davranışlar kazanması sanatıdır (Aristo).

Eğitim; insanın doğuştan getirdiği bütün gizil güçlerin geliştirilmesidir (Kant).

Eğitim; sosyal olmayan nesli sosyalleştirmektir (E. Durkheim).

Eğitim; çocukları yetiştirme ve insan yapma sanatıdır (J.J. Rousseau).

Eğitim; bedenen sağlam, yüksek kavrayışlı, güzel konuşmasını bilen, yeme içme ve maddi zevklerde aşırılığa kaçmayan, adaletli olan... bir vatandaş yetiştirmektir (Farabi).”

Alanyazında yapılan tanımlardan hareketle şu şekilde genel bir tanım yapılabilir: Eğitim; bireyin davranışlarında planlı bir şekilde ve bireyin kendi yaşadıklarından yola çıkarak davranış değişikliğini hedeflenen yönde gerçekleştirme süreci olarak tanımlanabilir (Özmen ve Ekiz, 2013). Anlaşıldığı gibi eğitim planlı ve programlı olarak gerçekleşen bir faaliyettir. Değişim, raslantısallıklara bırakılmaz. Bireyin davranışlarını önceden planlar ve bu davranışları toplumun istediği biçimde düzenler. Öğrencilere birtakım değerleri yaparak yaşayarak

öğretmenin, davranış değişikliklerini olumlu yönde etkileyeceğini kabul eder. Ayrıca eğitim, “gerçeği araştırma” ve “kişilik oluşturma” sürecidir. Bireyin bilişsel ve duygusal gelişimini etkileyen, bireyin zihnini ve kalbini kültürel değerlerle dolduran bir süreçtir, bu süreç. Kendine saygı duyan bireyler yetiştirmek bu sürecin temel amaçlarından biridir (Akçay, 2006).

Eğitim insanoğlunun yaşamını geliştiren en temel araçtır. Eğitim, bireyin toplumsal yönden başarılı olmasında; barış, özgürlük, eşitlik, adalet ve evrensel bütünlük ideallerine ulaşmasında en temel araçtır. Çünkü günümüzde bireysel, toplumsal ve evrensel gelişimin ana boyutunu eğitim sağlamaktadır (Arslan ve Eraslan, 2003). Bu gelişim ülkemizi ve tüm dünyayı daha yaşanabilir bir hale getirecektir. Bu yüzden Jordan (1998) eğitimi; “ülkeler arası dostluğun en güzel köprüsü” olarak tanımlamıştır.

2.1.1. Öğretimin Tanımı

Eğitim, bireyin hayatı boyunca devam eden bir süreçtir. Bu sürecin belirli bir kısmı okullarda daha önceden belirlenmiştir, bir plan ve program doğrultusunda devam eder. Sözü edilen bu kesite öğretim denilmektedir. Öğretim, bir kurum içerisinde, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda, bireylerin bu hedeflere ulaşması için, genellikle bir doküman aracılığıyla, şekillenmiş öğrenme faaliyetlerinin uygulanması olarak tanımlanabilmektedir (Kaptan, 1993).

Öğretim, eğitimin zaman ve mekâna bağlı olarak, önceden planlanmış bir program çerçevesinde, farklı öğrenci kategorilerine göre tasarlanmış amaçlı bir kesitini oluşturur (Kıncal, 2006). Öğretim, bireylerde meydana gelmesini istediğimiz istendik davranış değişikliklerinin, belirli bir plan ve programa dayandırılmasıyla ortaya çıkan bir süreci temsil eder (Açıkgöz, 2000).

Binbaşıoğlu’na (1995) göre; “öğretim, amaçlı ve yöntemli öğrenme sağlama etkinliğidir. Okullar, eğitim görevini yaparken, öğretimi bir araç olarak kullanırlar”.

Açıkgöz (2003) öğretimi, öğrencinin gelişimini amaçlayan, öğrenmenin gerçekleştirilmesi, devam ettirilmesi ve ortaya konulabilmesi amacıyla hazırlanan planlı faaliyetlerden oluşan bir süreç olarak tanımlamıştır. Ayrıca öğretimin özelliklerini de şu şekilde sıralamaktadır:

- i. Öğretim bir süreçtir.
- ii. Öğretim planlıdır.
- iii. Öğretim öğrenciyi geliştirmek, ona yetenekler edindirmek hedefindedir.
- iv. Öğretim öğrenmenin başlatılması ve devam ettirilmesi faaliyetlerini içermektedir.

Görüldüğü gibi öğretimin en önemli özelliği, belirli bir plan ve program içerisinde gerçekleştirilmesi, yerinin ve zamanının önceden belli olmasıdır. Öğretimde, öğrencilere öğretilecek olan bilgi, beceri, tutum ve davranışlar, hangi öğretim ilke, yöntem ve tekniği kullanarak öğretileceği, öğretmenler önceden bilir ve ona göre hazırlık yaparlar (Saban, 2000).

2.1.2. Öğrenmenin Tanımı

Bireyler, hayatları boyunca karşılaştıkları farklı durumlarla etkileşim içinde bulunurlar. Öğrenme, bu etkileşim neticesinde bireylerde oluşan kalıcı davranış değişimleridir. Öğrenme sonucu ortaya çıkan davranışın yaşantı ürünü olması ve kalıcı izli olması gerekmektedir. Bu açıdan öğrenme sonucunda; davranışta gözlenebilir bir değişim olmalı, bu değişim nispeten sürekli olmalı, davranıştaki değişim geçici olmamalı, bu değişim sadece büyüme sonucunda yani biyolojik nedenlerle oluşmamalı ve son olarak davranışlardaki değişim yaşantı kazanma sonucunda olmalıdır (Senemoğlu, 1997).

Etkili ve verimli öğrenmenin hangi şartlar altında gerçekleşeceğini ya da gerçekleşmeyeceğini, öğrenme kuramları tanımlamakta ve açıklamaktadır. Öğrenme, birçok kuram tarafından açıklanmaya çalışılmıştır (Bilen, 1993). Ancak, bu kuramların hiçbirisi tek başına, öğrenme kavramını tam anlamıyla açıklayamamaktadır. Çünkü bu kuramlarının her birinin çıkış noktası birbirinden farklıdır (Sönmez ve Diğerleri, 2000).

Öğrenmeyi açıklamaya çalışan iki temel görüş vardır. Bunlardan birincisi davranışçı görüştür. Bu görüşe göre öğrenme, uyarıcı ile davranış arasında bir bağ kurarak gelişir ve pekiştirme yoluyla istendik davranış değişimi gerçekleşmiş olur (Özden, 1999). Davranışçı yaklaşımın temelini uyarıcı-tepki-pekiştireç ilişkisi oluşturur. Uyarıcı-tepki-pekiştireç ilişkisi koşullanma yoluyla oluşur. Klasik ve operant olmak üzere iki tür koşullanma vardır (Özdemir ve Yalın 2000). İkinci görüş, bilişsel yaklaşımdır. Bu görüşe göre öğrenme, insan beyninde ve sinir sisteminde oluşan bir süreçtir. Bu yaklaşımın başlıca ilkeleri şu şekilde sıralanabilir; bireyler öğrenme için bir çaba göstermeli, öğrenmeler sonucu kazanılan yeni davranışları zihinlerinde saklamalı ve yeri geldiğinde kullanmalı ayrıca bireyler yeni karşılaştıkları durumları, eski bilgileriyle karşılaştırıp yeni öğrenmeler gerçekleştirebilmelidirler (Erden, 1998).

İnsanlar hayat boyu meydana gelen olaylarla etkileşim içinde olurlar. Bu etkileşim insanlarda sürekli hale gelir ve davranış değişikliğine yol açarsa buna öğrenme denir. Bir başka ifadeyle öğrenmenin varlığından söz edebilmek için davranışın, tepkilerin ve hareketin bir yaşantı sonucu ortaya çıkması ve bu sayılanların sürekli olması gerekmektedir. Görüldüğü gibi

öğrenme tesadüflere veya şansa bırakılmayacak kadar değerli bir olgudur. Öğrenmenin gelişigüzel olmasını engelleyen eğitim-öğretim kurumlarıdır. Bu kurumlar belirli bir plan ve program dâhilinde istendik davranışları öğrencilere kazandırmak için şartlar ne olursa olsun faaliyet göstermek zorundadırlar (Tay, 2005).

Genel olarak tanımlardan yola çıkarak kapsamlı bir ifade ile belirtmek gerekirse: Öğrenme, insan hayatı boyunca sürekli olan, yenilenerek ve yaşam tecrübesi kazanarak, değişimlerle dinamik bir yapıda olan etkileşimlerle güçlenen ve faaliyetlerini her dönemde sürdüren davranış değişiklikleri ve bu değişikliklerle ilgili düşünce sonuçlarıdır.

2.2. Sosyal Bilgiler Eğitimi

Bu başlık altında sosyal bilgilerin tanımı, sosyal bilgilerin amacı ve önemi, sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilgiler öğretiminin Dünya'daki tarihsel gelişimi, Türkiye'de sosyal bilgiler öğretim programının gelişimi, sosyal bilgilerin tarihsel süreci ve sosyal bilgiler dersinin özel amaçları konuları ele alınmıştır.

2.2.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı

Sosyal bilgilerin birçok farklı disiplinle etkileşim halinde olması sosyal bilgiler kavramına ait birçok tanımın yapılmasına sebep olmuştur. Bu tanımlar her ne kadar birbirinden farklı olsa da ortak noktaları birey ve bireyin etkilendiği çevredir.

Tarih boyunca bir topluluk içinde yaşayan insanların ihtiyaçları, gereksinimleri ve beklentileri onları sürekli bir değişim içinde olmaya ve birtakım problemlerle karşılaşp bunları çözmeye yönlendirmiştir. Bu problemlerin çözümü için; bilgi, beceri ve tutumları kazandırma görevi ise sosyal bilimlere düşmektedir. “Sosyal bilimlerin değişimi ve sürekliliği inceliyor olması, bireyi toplumsallaştırma amacı güden eğitimde sosyal bilimlerin etkin bir yer kazanmasına yol açmış ve eğitimin hem bir sosyal bilim dalı hem de sosyal bilimlerin uygulama alanı durumuna gelmesi ‘Sosyal Bilgiler’ kavramını meydana getirmiştir” (Safran, 1993).

Sosyal Bilgiler, 20. yüzyıl başlarından itibaren farklı isimler ile adlandırılmakla birlikte, geçen zamanla birlikte kendi özgür kimliğine kavuşmuş ve kendinin sahip olduğu özellikleriyle kendine yeni bir çalışma sahası oluşturmuştur. Sosyal bilgilerin kendine has özellikleriyle farklı bir disiplin olduğu ilk kez ABD'de 1916 yılında Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edildi (Akdağ, 2009).

1890'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'ne göç edenlerin iyi vatandaş olmalarını sağlamak ve bu insanların toplumla uyumunu hızlandırmak, ayrıca John Dewey ve arkadaşlarının derslerde işlenecek olan konuların öğrencilerin günlük hayatından ve ilgilerinden alınması gerektiği anlayışı neticesinde sosyal bilgiler dersi, 1916 sonrasında Amerikan pragmatizmi ve toplumsal yapısından kaynaklanan ihtiyaçların karşılanması amacıyla ortaya çıkmıştır. Dersin oluşturulmasının temel nedenleri bunlardır (Şimşek, 2007).

Bu gelişmeler sonucu sosyal bilgilere ait ilk tanım 1916 yılında ABD'de Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre sosyal bilgiler “mevzu doğrudan doğruya insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve bu içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısı ile insana dair bilgiler, sosyal bilgilerdir.” şeklinde tanımlanmış ve sonraları bu ders, eğitim programlarında bir disiplin olarak yer almıştır (Güler, 2018).

Bireyi merkeze alan, sosyal bilgilerin disiplinler arası bir yaklaşımla oluşturulmasına vurgu yapan bir başka tanımda; sosyal bilgiler, “bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olmak amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlere ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarını bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşimini geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelediği; toplu öğretim anlayışıyla oluşturulmuş bir ilköğretim dersi” şeklinde tanımlanmıştır (MEB, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2005).

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS)'ne göre sosyal bilgiler kavramı; sosyal bilim disiplinlerini, insan şeref ve haysiyetini korumak amacıyla oluşturulan demokratik bir toplumda bireyin rolünü ele alan, toplumsal olgu, olay ve insan ilişkilerini inceleyen etkinlik alanlarını kapsamaktadır (Çal ve Demirkaya, 2020).

Bir başka tanımda ise sosyal bilgilerin etkili vatandaş yetiştirme boyutuna ve değişen dünya sistemine uyum sağlama boyutuna dikkat çekilmiş ve şöyle denilmiştir: “Hemen her bakımdan değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problemler çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla, sosyal ve beşerî bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır” (Öztürk, 2006).

Sosyal bilgiler farklı alanlardan elde edilen bulgulardan yola çıkarak temel kültür öğelerini, disiplinler arası bir yaklaşımla elde edilmiş, oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren; ilköğretim seviyesine indirgenmiş ve öğrencinin global algılama özelliğine uygun duruma getirilmiş bir derstir (Sözer, 1998). Bu tanımda sosyal bilgilerin, daha çok bilgiyi elde etme ve bunu çocuğun bilişsel düzeyine uygun hale getirme özelliğine vurgu yapılmıştır.

Engle ve Ochoa (1988) sosyal bilgiler dersini “Sosyal bilgiler özellikle vatandaşlık eğitimi ile ilgilidir, demokraside vatandaşlık eğitimi birbiriyle ilişkili ancak birbirinden farklı iki bölümden oluşur; toplumsallaşma ve karşı toplumsallaşma” olarak değerlendirmiştir.

Sosyal bilgiler, haklarını ve sorumluluklarını bilen, toplumsal olaylara duyarlı bireyler yetiştirmeyi hedefler, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurur, her öğrencinin kendine özgü bir yapısı olduğunu kabul eder. Sosyal bilgiler, öğrencilerin ruhen ve bedenen sağlıklı ve mutlu bireyler olmasını ister, bireyin kendini topluma ait hissetmesini, demokratik değerleri benimsemesini, toplumsal olaylara karşı duyarlı olmasını ve bu olayların çözümünde aktif olarak rol almasını ister. Etkili, verimli, sorumluluk alan, bilgiye ulaşan ve bilgiyi kullanan bireyler yetiştirmek günümüz eğitim sisteminin ve sosyal bilgilerin temel amacıdır. Aynı zamanda bu ders, öğrencilere düşünme becerilerini geliştirmeyi, eleştirel düşünebilmeyi, hoşgörülü olmayı, başkalarının düşüncelerine saygı duymayı ve yardımseverliğin önemini öğretir (Yener, 2014).

Görüldüğü üzere sosyal bilgiler dersi, öncelikle öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlamaktadır. Sosyal bilgiler, demokratik vatandaş yetiştirme, sosyalleşme, etkili vatandaş yetiştirme konusunda çok önemlidir. Ayrıca sosyal bilgiler, hak ve sorumluluklarını bilen, düşünme becerilerine sahip, bilgiye ulaşan ve bilgiyi kullanan, yenilik ve değişimlere açık, vatan ve millet sevgisiyle donanmış bireylerin yetişmesi noktasında çok önemli bir görev üstlenmiştir.

2.2.2. Sosyal Bilgilerin Amacı ve Önemi

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programını incelendiğinde, “Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızîdir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.” ifadesi çıkmaktadır. Bu noktadan

hareketle eğitim sistemimizin amaçlarını gerçekleştirmek için uygulanabilecek en kapsamlı dersin sosyal bilgiler dersi olduğu söylenebilir. Bu düşüncemizi destekleyen bazı tanımlara göz atmak gerekirse bu durumu açıkça görebiliriz.

Sosyal bilgiler, çocukların bilgili bireyler olarak toplumun bir paydaşı olmalarına yardımcı olan ve istendik sosyal ilişkilerin geliştirilmesine önem veren bir derstir. Bu ders, bireylerin hayatlarının çevreden nasıl etkilendiği, çevreyi nasıl etkiledikleri, kurumların nasıl bir süreçten geçtiği, bireylerin yaşadıkları zorlukları nasıl aştıkları ve günümüzde ne yaptıkları üzerinde yoğunlaşmaktadır (Sarılarhamamı ve Demirkaya, 2021).

Safran (2011)'e göre, sosyal bilgiler dersinin en geniş amacı; etkili vatandaş yetiştirmektir. Etkili vatandaş; sorumluluk alan, yaşadığı toplum hakkında bilgi sahibi olan, temel hak ve sorumluluklarını bilen ve bunları yaşamında uygulayan, yaşadığı çevrenin özellikleri hakkında bilgi sahibi olan, becerilerini hayata aktarabilen bireylerdir. Bireyler; bu ders sayesinde çevresinde meydana gelen doğal ve beşerî olaylar hakkında bilgi sahibi olur, bireyin tüm bu özellikleri yerine getirebilmesi için belirli becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu becerilerde sosyal bilgiler dersi ile kazanılır.

Öztürk ve diğerleri (2011)'e göre, sosyal bilgiler insan toplulukların geçmişte yaşadıkları süreçleri, günümüzde yaşadığı ve gelecekte yaşamak istedikleri hayatlarına ulaşmak için hayallerini kurdukları hedeflerine yol gösterici olan, siyasi, finansal, kültürel ve fiziki çevresini oluşturan bir uygulama sahası olan, küresel bir kavramdır ve de yurdumuzun eğitim sisteminde çok büyük bir yer tutmaktadır. Buna göre, sosyal bilgilerin amaçlarından birinin bireyin içinde yaşadığı toplumun geçmişini, kültürel değerlerini öğrenmesi ve bunu geleceğe aktarması olduğunu söyleyebiliriz.

Her devlet belirli bir plan, program ve hedef doğrultusunda kendi yönetim sistemine uyan ve bu sistemi devam ettirmeyi düşünen vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlar. Sosyal bilgiler dersi, bireylerde vatandaşlık bilinci geliştirerek, onların etkili ve iyi vatandaş olmalarını sağlayan bir derstir (Ablak, Ergün ve Yeşiltaş, 2020).

İnsan topluluklarıyla alakalı olaylarda delillere dayalı olan, insanın insanla, insanın toplumla veya insanın devletle olan ilişkilerini konu alır. Bilgi, fikir, tecrübe, görüş alışverişi gibi insan ilişkileri sonucu ortaya çıkan bilgiler, sosyal bilgiler dersinde öğretildiği için bu ders son derece önemli bir derstir (Sönmez, 1999).

İnsanların yaşamlarında karşılaşılabilecekleri gerçek olay, durum, vaka ve sorunların ve insanların içinde yaşadıkları gruplarla ve toplumlarla ilgili içerikleri üretmeyi konu aldığı ve öğrencilere aktardığı için sosyal bilgiler çok önemli bir derstir (İnan, 2014).

Dünyada ve ülkemizde meydana gelen olayları neden sonuç ilişkisi içerisinde açıklayan, insanların yurttaşlık görev, yetki ve sorumluluklarının bilincinde olmalarına katkı sağlayarak, bireyin hem dünyanın hem de içinde yaşadığı ülkesinin tarihsel sürecini, şu anını ve gelecekte kendisini nelerin beklediğinden yola çıkılarak öğrencilere aktarılan bilgiler, sosyal bilgiler dersiyle mümkün olduğu için bu ders oldukça önemli bir derstir (Dönmez, 2003).

1950’li yıllarda sosyal bilgiler eğitimi sahasında program geliştirme uğraşları çok önemlidir. Özellikle 1945 yılından sonra başlayan soğuk savaş zamanında sosyal bilgiler alanında daha fazla tarih, ekonomi vb. sosyal bilim disiplinlerine yer verildiği göze çarpmaktadır. 1960’lı yıllarla birlikte eğitim sahasında ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak sosyal bilgilerin de haliyle gelişme sürecine girdiği söylenebilir. Bu dönemlerde buluş yoluyla öğrenme yaklaşımının etkisi sosyal bilgilerde de bariz bir şekilde göze çarpmaktadır. Ancak buluş yoluyla öğrenme yaklaşımı 1980’li yıllardan itibaren terk edilmiştir (Tekindal, 2003).

1968 yılından itibaren ülkemizde okullarda okutulan sosyal bilgiler dersinin birden çok tanımı yapılmıştır. Tanımlara göre sosyal bilgiler dersi “yaşamın içinde olan her türlü bilgi, beceri, tecrübeyi öğrencilere aktaran, insanın bulunduğu her bilim dalıyla alakalı olan, insanın içinde bulunduğu sosyal grup ve toplum açısından da çok önemli konumda bulunan bir derstir” (Çalıkan, 2019).

Bu bilgilerden yola çıkılarak sosyal bilgiler dersinin önemine kısaca değinecek olursak; sosyal bilgiler dersi insan ve insanın yaptığı faaliyetlerle, onun sosyal yönüyle ilgili olduğu için çok önemlidir. Öğrencilere yaşadıkları toplumun tarihini, ait oldukları milletlerin geçmişte neler yaptıklarını, onlara hangi mirasları hangi şartlarda bıraktıklarını ve geçmişte yaşayan insanların karşılaştığı sorunları çözme becerilerinden ne gibi dersler çıkaracaklarını şu an günümüzde karşılaşılan problemlere o çözüm yollarının nasıl ve ne şekilde uyarlanabileceğini anlatan ders, sosyal bilgilerdir. Toplumların kültür öğelerini geçmişten geleceğe kuşaktan kuşağa aktarabilmek için sosyal bilgiler dersi biçilmiş kaftandır. İnsanların içinde bulunduğu toplumun kişilerden ne gibi beklentileri olduğunu, insanların da bu beklentileri ne ölçüde nasıl karşılayabileceklerini öğreten bir derstir. Öğrencilerin küçük yaştan itibaren karşılaştıkları sorunları çözebilme kapasitelerini geliştirdiği ve onlara geçmişlerini öğreterek dün, bugün ve yarın hakkında ne yapmaları gerektiğini eksiksiz bir şekilde aktaran öğretim ilke program ve yöntemleriyle donatılmış bir ders olduğu için hem bizim müfredatımızda hem de dünya müfredatında oldukça önemli bir yere sahip bir derstir (Görkem, 2021).

2.2.3. Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler öğretimi konusunda farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bunlardan en çok kabul göreni 1970’li yıllarda James Barth, Samuel Shermis ve Robert Barr’ın ortaya attığı yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre sosyal bilgiler öğretimi:

- Vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler öğretimi
- Sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretimi
- Yansıtıcı araştırma olarak sosyal bilgiler öğretimi olarak sıralanabilir (Barr, Barth ve Shermis, 2013; Sağdıç, 2019).

2.2.3.1. Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler dersi öğretiminde esas alınan üç temel yaklaşımdan birisi olan “vatandaşlık aktarımı olarak sosyal bilgiler öğretimi”, öğrencilere toplumun değer ve inançlarının aktarılmasını amaçlar. Eğitim-öğretim sürecinde değer ve inançların aktarılması noktasında ise çeşitli yol ve yöntemler izlenmektedir. Toplumun değerlerini ortaya koyan örnek bireylerin biyografilerini incelemek, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal anlamda gelişimi açısından yönlendirici etkiye sahiptir. Bu bağlamda bireylerin karakterinin kendiliğinden oluşmadığı, planlı ve programlı örgün eğitim ortamlarında edinildiği göz önüne alındığında; toplum liderlerinin, başarılı kişilerin ve tarihi öneme sahip öğrencilerin benimsediği, kendinden bir parça bulduğu şahsiyetlerin biyografilerinin öğretimi büyük önem taşımaktadır (Köç, Demirkaya ve Ünal, 2020).

2.2.3.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler öğretiminde sosyal bilimleri temel alan ve sosyal bilimlerin bilgi beceri ve değerlerini elde etmeye çalışan bir yaklaşımdır. Sosyal bilimcilerin çalışma yöntem ve yaklaşımlarını kapsar. Sosyal bilgiler programının içeriğini bu yaklaşımda sosyal bilimciler şekillendirir. Öğrenciler sosyal bilimlerin yapısını, temel kavramlarını, genellemelerini ve kuramlarını iyi öğrenmelidir. Ayrıca öğrenciler bilgi toplama ve yorumlama becerisine de sahip olmalıdır (Dönmez, 2003).

2.2.3.3. Yansıtıcı Araştırma Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Çıkış noktası John Dewey’in eğitim anlayışına dayanan bu yaklaşımda, öğrencilerin karar alma ve problem çözme becerilerine sahip olup bu becerileri gerçek hayatta uygulamaları esastır. Vatandaşlık aktarımı yaklaşımında öğretmen merkezli olan yapı bu yaklaşımda öğrenci merkezli yapıya dönüşür. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere her türlü problemi kavrayıp

analiz edebilecekleri ve buna dayalı kararlar alabilecekleri yaşantılar sağlanmalıdır. Sınırları çizilmiş bir içerik de yoktur. Öğrencilerin yapacağı etkinlikler güncel, öğrencileri ilgilendiren, etkileyen, merak uyandıran konu ve sorunlar olmalıdır. Bu yaklaşımın temel yöntemi araştırma-incelemedir (Öztürk ve diğerleri, 2009).

2.2.4. Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Sosyal bilgiler öğretiminin temelleri insanlık tarihi ile başlamıştır çünkü insanoğlunun yaşaması için doğal bir ortam kadar sosyal bir ortama da ihtiyaç vardır. İnsan doğası gereği yaşadığı çevrede, yeme ve içmenin yanında kendini savunma, iletişim kurma, çeşitli duygular edinme gibi becerileri kazanır. Tüm bu faaliyetleri insanın tek başına yapması mümkün değildir. Hal böyleyken toplumsal bilimlerin dolayısıyla sosyal bilgilerin, bir ders olarak yapılandırılmamış olsa bile, insanoğlu kadar eski olduğu söylenebilir (Dönmez, 2003).

Kökeni insanlık ile birlikte başlayan sosyal bilgiler eğitimi kavramsal olarak 19.y.y. başları itibari ile kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi ilk kez Amerika'da okutulmaya başlanmıştır ve sosyal bilgiler ile ilgili tüm gelişmeler Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi (NCSS) tarafından yürütülmektedir. Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi, Amerika'da sosyal bilgiler programlarının da hazırlayıcısı konumundadır. Bu özelliği ile bu kurulun sosyal bilgiler tanımı önemli kabul edilmekte ve sosyal bilgiler ile ilgili çalışma yapanlar tarafından kullanılmaktadır. Bu tanım şöyledir; “sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için, sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimleri, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerinden alınan sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar” (Tay, 2015).

“Sosyal bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağımlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (NCSS, 1993).

Bu açıklamalardan sonra şunu söyleyebiliriz ki sosyal bilgiler öğretimi insanlık tarihinin doğusuyla başlamış ve varlığını her daim devam ettirmiş insanla ve toplumla iç içe geçmiş yapıda hayatın her alanında kendini hissettirmiş disiplinler arası bir öğretimdir.

2.2.5. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Gelişimi

Eğitim sürecinde okullarda uygulanması gereken ve temel unsur olan programlar vardır. Okul içi ve dışındaki etkinlikleri kapsayan programa “eğitim programı”, sadece okul içindeki etkinlikleri kapsayan programa “öğretim programı”, bir derse özgü etkinlikleri kapsayan programa ise “ders programı” adı verilir (Daşcıoğlu ve diğerleri, 2014). Eğitim sisteminde her şey bir plan ve program dâhilindedir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinde hem zihnen hem de kalben bir yetişme ve gelişme için gerekli olan en önemli araç ders programlarıdır. Ders programı hazırlamanın yolu da program geliştirme sürecinden geçer (Bilgili ve diğerleri, 2010). İşte Cumhuriyet döneminden günümüze sosyal bilgiler öğretim programının gelişim süreci de şöyledir:

Cumhuriyetin ilanından sonra ilkokullarda 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında yeni programlar oluşturulmuştur. 1926 tarihli eğitim programında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri 4. ve 5. sınıflara her biri 2 saat olmak üzere 6 saat okutulmuştur. 1930, 1932, 1936, 1948 yılı eğitim programlarında aynı dersler okutulmuş fakat yurt bilgisi dersi 5. sınıflarda bir saate indirilmiştir. 1962 yılında “toplum ve ülke incelemeleri” dersi pilot uygulama amaçlı 4. sınıflarda altı, 5. sınıflarda beş saat olarak okutulmaya başlanmış ve bu ders sosyal bilgiler programının temelini oluşturmuştur. 1968 yılı eğitim programıyla birlikte ilk defa sosyal bilgiler kavramı ortaya çıkacak ve toplum ve ülke İncelemeleri dersi sosyal bilgiler dersi olarak değiştirilmiştir. Bu ders 4. ve 5. sınıflarda beş saat olarak düzenlenmiştir. Bu ders günümüze kadar da bu isimle okutulmaya devam edecektir. Ortaokul programlarında bu ders 1924, 1927, 1930, 1931, 1938 ve 1949 yılı eğitim programlarında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi olarak okutulmuştur. 1968 yılında bu dersler sosyal bilgiler adı altında birleştirilerek ortaokul 1. ve 2. sınıflarda haftada beş saat, 3. sınıfta ise haftada dört saat okutulmaya başlanmıştır. 1980 yılında sosyal bilgiler dersi kaldırılarak milli tarih ve milli coğrafya dersleri okutulmuştur. 1998 yılında tekrar programa dahil olan sosyal bilgiler dersi bu derslerin yerine 4-7 sınıflarda okutulmaya başlanmıştır. 2004 yılında hazırlanan yeni programda yapılandırmacılık fikri benimsenmiş ve sosyal bilgiler dersi de amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme biçimleri bakımından önemli değişikliklere uğramıştır (Daşcıoğlu ve diğerleri, 2014). En son 2017 yılında yeni bir eğitim programı yayınlanmış sosyal bilgiler dersi yine bu yenilikten de payını almıştır.

2.2.6 Sosyal Bilgiler Dersinin Özel Amaçları

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak şöyle ifade edilmektedir: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin:

“1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,

2. Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,

3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,

4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,

5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,

6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,

7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,

8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,

9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,

10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,

11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,

12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri,

13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,

14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,

15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,

16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,

17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,

18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır.” (MEB, 2018, S.8).

2.3.1. Ders Günlükleri

Öğrenme, kişinin bilgi, duygu, düşünce ve becerilerin önceki bilgileriyle şekillendirdiği bir sürecin ürünüdür farklı bir söyleyişle bu süreç sonucunda meydana gelen bir üründür ve kaliteli bir şekilde ortaya çıkması sürecin nasıl evrildiği ve bu süreçteki verilen gayretlerle ilişkilidir. Bunun için söyleyebiliriz ki öğrenme ürün elde etmekten çok bir süreçtir. Öğrenciye öğrenme faaliyetlerini yansıtabilecekleri günlükler tutturularak ona öğrenme sürecine aktif katılma fırsatı sunulabilir. Günlük tutma faaliyetler aynı zamanda bireylerin hayat boyu öğrenen bireyler olmalarını sağlar. Bunun yanında ders günlüğü tutma, bireylerin kendi öğrenmelerini takip etmeleri ve öğrendiklerini yansıtmalarına fırsat verebilmesi açısından etkili bir yöntemdir (Wormeli, 2004).

Yazarken öğrendiğini gören öğrenci, öğrenebilmek için daha hevesli olacaktır (Duman, 2004, s.5). Öğrenmeye hevesli olan öğrencinin ders başarısı artacaktır (Eker ve Aarsal, 2014). Ders günlüğü de bireyin öğrenebildiğini görmesi açısından önemli bir kıstastır. Derste işlenenleri kendi ifadeleri ile yazan öğrencinin o konuyu ne kadar iyi anladığı anlaşılabilir. Çünkü günlük tutabilmek için neyi nasıl ifade edebileceğini düşünmek, öğrenilenleri zihinde canlandırmak gerekir. Bu şekilde bakarsak derste günlük yazma becerilerinin öğrencilerin yazarak ifade etme becerilerini geliştirici etkisi olduğu söylenebilir. Öğrenci derste günlük tuttukça hatalarının farkına varacak, öğretmenin dönüt vermesiyle birlikte de düzeltme yapacaktır (Polat ve Uslu, 2012).

Ders günlükleri, sessiz ve çekingen olan öğrencilerin özellikleri, öğrenme durumları hakkında bilgi verir. Konuşmaktan çekinen fakat kendini rahat ifade edebilen bireyler için kendini doğru

şekilde ifade edebilmesi, öğrendiklerini gösterebilmesi için önemli bir imkandır (Demirci, 2016). Bununla birlikte akademik başarıyı artırır ve öğretmenin yapmış olduğu öğretimin öğrenci üzerindeki etkilerini görmeye dair geribildirim sağlar (Nesbit vd., 2004).

Günlük tutan öğrencinin derste edindiği bilgileri kendi cümleleri ile ifade etmesi ve gerekli durumda geri dönüp yazdıklarını inceleyerek kendini gözleme fırsatını bulması, öğretmenin yazılan ders günlüklerine bakıp öğrencilere dönüş yaparak öğrencinin konuyla ilgili düşüncelerini doğru bir şekilde oluşturmaya yardımcı olması (Walker, 2003, s.29), sınıf içinde yapılan ders günlüğü faaliyetleri ile öğrencilerin derse yönelik gözlemlerini yansıtmaya imkanı bulması (Unrau, 2008), bireylerin kendi ders başarılarını takip edebilmelerine olanak sunması (Wiggins, 1989), öğrencinin sorumluluk bilincinin gelişmesine ve bilgiyi hatırlama düzeylerinin artmasına yönelik katkıları (Audet, Hickman ve Dobrynina, 1996) göz önünde tutulduğunda ders günlükleri kullanımının tüm derslerdeki öğrenme için önemli bir faaliyet olacağını söyleyebiliriz (Eker ve Coşkun, 2012).

Ders günlüklerinin faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz (Ajello, 2000):

- Öğretmen ve öğrencinin bireysel bir iletişim kurmasını sağlar.
- Yazma ve resmetme yoluyla öğrencinin iletişim kurmasını sağlar.
- Öğrencilere kişisel dönütler verme ve kişiselleştirilmiş öğretim için plan yapma imkânı sunar.
- Öğrencilerin öğrenmeleri ve gelişimleri ile ilgili elle tutulur kanıtlar sunar.

Dolayısıyla öğretmenler, öğrencilerin kavramsal ve işlemsel öğrenmelerini değerlendirme ve bu değerlendirme sayesinde öğrencilerin performanslarını arttırabilmeleri için gerekli dönütleri verme yoluyla ders günlüklerini değerlendirme aracı olarak kullanabilirler (Ruiz-Primo, 1999).

Ders günlükleri öğrencilerin öğrenme sürecinde gerçekleştirdiği sorgulama, araştırma ve gözlem gibi çalışmalarına ilave olarak duygu ve düşüncelerini açıkladığı yazılı belgeler olarak nitelendirilmektedir (Uslu, 2009). Günlük tutan bir öğrenci, önceden yazdığı günlükleri inceleyerek süreç içerisindeki gelişimini değerlendirme fırsatına sahip olur. Bu durumda öğretmenler öğrencilerinin ders günlüklerine ilişkin geri bildirimler vererek öğrencinin konuya dönük düşüncelerini doğru ve anlamlı bir şekilde ifade etmesi konusunda yardımcı olur (Walker, 2003). Öğrenciler tarafından tutulan ders günlükleri öğrencilerin öğrenmeye ilişkin yaşantılarının ortaya çıkarılmasında önemli bir araçtır. Ders günlükleri yoluyla öğrenciler kendi öğrenmelerini gözlemleme fırsatı bularak öğrenme sürecine daha etkin katılımına olanak verir (Wormeli, 2004).

2.3.2. Günlük Tutmanın Avantajları

Günlük tutarak eğitim sistemine katılan öğrenci kendi öğrenme şeklini daha yakından tanır. Günlük tutarak eğitim sistemine katılan öğrenci ve bireyler için sıralayacak olursak bireyselleştirme, özelleştirme, herhangi bir sebepten dolayı geleneksel eğitim sisteminde aktif olamayan kişilerin eğitim ihtiyacını giderebilme, uygulanan farklı eğitim-öğretim türleriyle kalıcı eğitimi sağlama gibi etkileri vardır.

2.3.3. Günlük Tutmanın Dezavantajları ve Sınırlılıkları

Geleneksel eğitime göre daha geniş fırsatlar sunmasına rağmen, günlük tutarak eğitimin de bazı durumlarda kısıtlılık ve eksiklikleri vardır. Teknolojinin ilerlemesi ile bu eksiklerin ortadan kalkacağı düşünülmektedir (MEB, 2020).

2.3.4. Ortaokul Döneminde Günlük Tutarak Eğitim

Ortaokul döneminde eğitim gören öğrenciler için günlük tutarak eğitim yapmak hem öğrenciyi aktif kılmış hem de öğrencinin derste elde etmiş olduğu bilgilerini kalıcı hale getirmiştir.

2.4. 1.İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, ders günlükleri ve öz düzenleme stratejileri ile ilgili yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Ders günlükleri kullanarak yapılan araştırmalar incelediğimizde, araştırmanın amacı öğrencileri tanımak, akademik öğrenmelerini değerlendirmek ve derse yönelik tutumunu tespit etmek için yapılmıştır.

2.4.1.1. Türkiye’de (Yurtiçinde 9) Yapılan Araştırmalar

Tektaş (2004), altıncı sınıf öğrencileri ile yapılan çalışmada matematik dersinde tuttıkları ders günlükleri, öğrencilerin matematik başarılarını, matematiğe olan tutumlarını ve matematik için geliştirmiş oldukları kaygıları üzerindeki etkilerini araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki öğrencilerin matematik başarıları ve matematiğe karşı olan tutumlarının deney grubundaki öğrencilerin lehine, anlamlı olarak değiştiği gözlemlenmiştir.

Kirazlar (2007), bir grup öğretmene yansımali öğretimi anlatmak ve günlük çalışması sayesinde öğretmenlerin yansıma çalışmalarının ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değişip değişmediğini saptamak amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Öğretmen günlüklerinden,

görüşmelerinden ve öğretmen –araştırma yapan kişi toplantılarından elde edilen bilgilere göre, bütün öğretmenlerin sınıflarında gözlem yaptıklarını ve yapılan öğretimi sorguladıklarını göstermiştir. Ayrıca günlük yazmanın tutum değişiminde etkili olduğu kabul edilerek son tutum sonuçlarının, ilk elde edilen tutum verilerinden bir hayli yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Özdemir (2008) ‘‘Matematik Öğretimi’’ dersini alan sınıf öğretmeni adaylarının materyaller hakkındaki bilgi ve becerilerini saptayabilmek ve bu konuda yaşadıkları zorlukları saptayabilmek ve bu konuda yaşadıkları zorlukları tespit edebilmek, derslerin bu yönde nasıl yapılandırılabilceğini incelemek için bir araştırma yapılmıştır. Bu amaçla, öğretmen adaylarının materyal kullanması ile ilgili, bilgi, görüş ve becerilerini ortaya çıkaracak etkinlikler düzenlenmiş ve bu alanda yaşadıkları sıkıntılar saplanılmaya çalışılmıştır. Öğretmen adayları görüşlerini günlüklere yazmışlar, bu günlükler bir sonraki derste paylaşılmış ve yazılanlar daha sonra toplanarak analiz edilmiştir.

Avcı (2008), fen ve teknoloji derslerinde öğrencilerin fen günlükleri yazmalarının, öğrencilere sağladığı faydaların değerlendirilmesi ve eğitimciler için fen dersinde günlüklerin uygulanmasına örnek oluşturmak amacıyla ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde tuttukları günlüklerin ve konu ile ilgili yapılan görüşmelerin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonunda; öğrencilerin çoğunluğunun günlük yazmaktan hoşlandığı, günlükler sayesinde öğretmenlerin kendilerini daha iyi anladığını, duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edebildiklerini, derslerini tekrar etmelerinde ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama noktasında katkı sağladığını göstermektedir.

Arsal (2009) Fen bilgisi dersi öğretmen adaylarının uygulamış olduğu öz-düzenleme stratejileri üzerinde günlüklerin etkisini incelemiştir. Çalışmada deney grubunda bulunan öğrenciler 14 hafta boyunca günlük tutmuşlardır. Tutulan günlük formlarının elde edilen analizleri sonucunda, içsel motivasyon, görev değeri, üst biliş, zaman yönetimi stratejileri kullanım durumları deney grubunda, kontrol grubuna göre anlamlı oranda farklı olduğu görülmüştür.

Arslan (2009) öğrencilere kazanımlara göre günlük yazdırılıp değerlendirmek amacıyla 21 dördüncü sınıf öğrencisinin üzerinde bir çalışma yapılmıştır. Her metin işlendikten sonra, yaklaşık olarak bir hafta sonunda öğrencilerden metinden öğrendiklerini daha önceden dağıtılmış renkli kağıtlara bir günlük şeklinde yazmaları istenmiş. Her hafta farklı renkte kâğıt dağıtılmıştır öğrencilere. Öğrencilere metin ile ilgili 3-4 soru sorulmuş ve günlük yazma konusunda yönlendirilmişlerdir. Günlükler yazıldıktan sonra araştırmacı tarafından okunup değerlendirilmiştir. Değerlendirme işlemi araştırmacı tarafından önceden hazırlanan dereceli

puanlama anahtarına uygun yapılmıştır. Buna göre günlükler, içerik, yazı biçimi, imla ve görsellik olmak üzere dört bölüm olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirilen günlükler ile ilgili her hafta öğrencilere geribildirim verilmiş ve nasıl bir gelişme izlediği gözlenmiştir. Öğrencilerin günlük yazarken çok istekli oldukları ve günlük yazacakları günü sabırsızlıkla bekledikleri görülmüştür.

Deveci ve Ay (2009) İlköğretim öğrencilerinin günlük yaşamlarında değerlerin nasıl yer aldığı durumunun tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Günlüklerden elde edilen verilerin çözümlenmesiyle ortaya çıkan değerler; sorumluluk, çalışkanlık, insan ilişkileri, özdenetim, ulusal değerler, onurlu olma, temizlik, tutarlılık, merhamet, hoşgörü, paylaşma, dürüstlük, nezaket olarak yer alır.

Atila, Günel ve Büyükkasap (2009) yapılan çalışmada, öğrenme amacı ile yapılan etkinliklerin başarıya olan katkısı araştırılmıştır. Bu çalışmada, kendilerinden küçük öğrencilere mektup yazarak konuyu tekrar eden öğrencilerle, öğretilen konuları kendileri yorumlamadan özet yazan öğrencilerin başarıları karşılaştırılmış, sonuç olarak mektup yazarak konuyu tekrar eden öğrencilerin başarısının, özet yazanlara göre daha fazla olduğu bulunmuştur.

Güvenç (2009), ülkemizde yapılan ev çalışmalarının araştırmacıların ilgisini çekmediğini, özellikle ev çalışmaları ile öğrenci algılarının ihmal edilmiş olduğunu belirtmişlerdir. Buradan hareketle öğrencilerin ev çalışmalarını, öğrencilerin yansıtmalarına bakarak incelemiştir. Günlüklerin çözümlenmesi sonucunda, öğrencilerin ders çalışıp çalışmadığını ve bu durumun nedenlerinin, ders çalışmalarındaki amaçlarının ne olduğunu, ders çalışma süresini, ders çalışma sonrası durumlarını, ders çalışma planlaması ile ilgili durumlarını ortaya koymuştur. Araştırma sonucuna bakıldığında ise, düzenli günlük yazan kişilerin öz düzenleme stratejilerinin öğretimini pozitif yönde etkilediği gözlenmiştir.

Uslu (2009), ilköğretim altıncı ve yedinci sınıf fen ve teknoloji ile matematik derslerinde öğrenci günlüklerinin kullanılması, değerlendirilmesi ve öğrencilerin günlükler hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacı ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda, öğrencilerin çoğunluğunun günlük yazmanın eğlenceli bir etkinlik olduğu, günlükler sayesinde öğrenmeleri ile aralarındaki iletişimin çoğaldığı, duygu ve düşüncelerini rahatça paylaşabildikleri, derslerini tekrar etmelerinde, sınavlara hazırlanmalarında ve öğrendiklerinin kalıcı olmasında onlara büyük katkı sağladığı görüşünde oldukları saptanmıştır (s.99).

2.4.1.2. Yurt dışında yapılan araştırmalar

Numrich (1996), tutulan 26 günlük çalışmasını analiz ederek yaptığı çalışmada, öğrencinin öğrenmesi ile ilgili tüm faktörlerin belirlenebileceğini ve günlüklerin öğrencilerin başarılarını etkileyen etkenlerin neler olduğunu belirleme konusunda kullanışlı bir araç olduğunu ifade etmiştir.

Snadden ve Thomas (1998),  ğrencilerin tıp eğitimi sırasında yaptıkları etkinlikler, zorlandıkları konular, planladıkları durumlar ve benzeri durumlar ile ilgili bir günlük tutulması istenmiştir. Tutulan günlükler sonucunda yapılan değerlendirmeler de günlük tutmak, öğrencilerin büyük çoğunluğunun zor olarak gördüğü konularda başarılarını arttırmalarında etkili olmuş ve eğitimleri sırasında karşılaştıkları çeşitli olayları diğer öğrencilerle net bir şekilde paylaşmalarında etkili olmuştur. Öğrencilerin tuttukları tüm günlükler aynı zamanda değerlendirme sürecinin bir parçası olarak etili bir şekilde kullanılmıştır.

Hanrahan (1999), 8. sınıf  ğrencilerinin fen bilgisi okuryazarlıkları üzerine yaptığı bir araştırmada, öğrencilerin ferdi olarak yazdığı yapılandırılmış günlüklere yer verilmiştir. Bireysel olarak kullanılan günlüklerin, olumlu bir öğrenme için pozitif bir katkı sağladığını, öğrencilerin ders ile ilgili anlayışlarını geliştirdiğini, aktif katılımlarının arttığı, duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinde oldukça etkili olduğunu, öğretmenin öğrenciler ile daha etkili iletişim kurduğu ve bu sayede öğrenciler ile iyi bir diyalog başladığını, öğrenciler için öğrenme deneyimlerini daha anlamlı hale getirmede etkili rol oynadığını sonucuna ulaşılmıştır.

2.5.1. Uygulamaya ilişkin  neriler

Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlara dayalı aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1.Yapılan eğitim faaliyetlerinin her alanında, bireyin kendi öğrenme etkinliğini düzenleyebileceği ve bireysel öğrenme faaliyetlerini aktif olarak hayata geçirebileceği, bireyin kendini rahatça ifade edebileceği bir zemin oluşturulmalıdır.

2.Başarılı bir akademik öğrenme için, kişisel düzenleme stratejilerinin kullanılması önemlidir. Özellikle bireyleri hedef belirleyerek, planlama yaparak, uygun yöntemi seçerek, düzenleme yaparak, grupta ve tekrar etme gibi stratejilerin öğretilmesi ve kullanılması açısından  ğretmen öğrencilerine yol gösterici olmak durumundadır.

3.Öğretmenler, bireysel düzenleme stratejilerinin öğrenilmesinde etkili olan ders günlüklerini, derslerde öğrencilere aktif olarak tutturarak, bu stratejileri uygulamalarına imk n vermek durumundadır.

4.Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarılarının yükselmesine ve anlamlı öğrenmelerine olumlu katkısı olan ders günlükleri yazma faaliyetleri derslerde düzenli olarak yapılmalıdır.

5.Öğretmenler, ders günlükleri, öğrencilerin okulda öğrendiği bilgileri tekrar etmelerinde aktif rol oynar. Bu yüzden günlükler öğrencilere öğretmen tarafından ev ödevi olarak görevlendirme yapılmalıdır.

6.Derste, öz düzenleme yöntemlerinin öğretime destek olan geri dönüşlerin verilmesiyle öğrencinin, öğrenirken neler yapmak durumunda olduğuyla ilgili farkındalık kazanmasını sağlar. Bu yüzden, öğretmen öğrencilerin yazılan ders ile ilgili günlüklerini zamanında değerlendirmeye almak durumundadır.

7.Öğrencilerin, derse yönelik tutumlarını arttırmada etkili olan öz düzenleme stratejilerinin öğretime, ilköğretimin ilk yıllarından başlanmalı ve ömür boyu devam eden bir süreç haline getirilmelidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada öntest – son test ile birlikte kontrol grubu ve deney grubunun da yer aldığı yarı deneysel desene yer verilmiştir. Ön testler sosyal bilgiler dersi günlükleri uygulaması başlamadan önce, son testler eğitim programının bitiminde uygulanmıştır (Serttaş ve Demirkaya, 2021). Araştırmanın bağımsız değişkeni, uygulanan sosyal bilgiler dersi günlükleri, bağımlı değişkeni ise öğrencilerin sosyal bilgiler dersi ile ilgili bilgi düzeyleridir.

Modelde yer alan uygulamalar öncesinde gruplara uygulanan ön testler, grupların deney öncesi benzerlik düzeylerinin belirlenmesine ve son testler ise, sonuçlarının yorumlanmasına yardımcı olmuştur (Karasar, 1995).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı Antalya iline bağlı Kepez İlçesinde bulunan Ersoy Ortaokulu'nun iki farklı şubesinde öğrenim gören toplam 60 kişiden oluşan yedinci sınıf öğrencisinden elde edilmiştir.

Bu öğrencilerin hepsi ile nicel verilerin elde edildiği çalışma grubu oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesinde, araştırma kapsamındaki konunun akademik başarı ön testinden aldıkları puanlardan elde edilen verilerden ve sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Deney grubunda 31 (11 erkek, 20 kız) ve kontrol grubunda 29 (9 erkek, 20 kız) öğrenci bulunmaktadır.

3.3. Ölçme Araçları

Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi: Nicel verilerin toplandığı sosyal bilgiler dersi başarı testi 20 sorudan oluşturulmuş ve testin tamamlanması yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Başarı testi 7. Sınıf sosyal bilgiler dersinin 1. Ünitesi olan “İletişim ve İnsan İlişkileri” ünitesine ilişkin olarak hazırlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi başarı testi hem deney grubu öğrencilerine hem de kontrol grubu öğrencilerine program öncesinde ve sonrasında olmak üzere iki kez uygulanmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Günlükleri: Öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki duygu, algı ve izlenimlerine ilişkin düşüncelerini kaleme aldıkları yazılardır. Bu bağlamda öğrencilere 25.09.2017, 28.09.2017, 03.10.2017 ve 11.10.2017 tarihlerinde 4 farklı tarihte günlük tutturulmuştur.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Nicel araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmeler araştırmacılara hazırladıkları ve standartlaştırdıkları soruların ötesinde derinlemesine bir araştırma izni vermektedir (Berg, 2001). Öğrencilere yönelik görüşme formu 10 adet açık uçlu sorudan oluşturulmuştur.

Nitel araştırmalarda dikkat etmemiz gereken bazı etik kurallar bulunmaktadır (Creswell, 2007). Veriler toplanmadan önce katılımcılara, araştırmanın amacıyla ilgili bilgi verilmiştir. Katılımcılara, araştırmada elde edilen verilerin herhangi bir şekilde üçüncü kişiler ile paylaşılmayacağı ve kendilerine araştırma sonuçları hakkında bilgilendirme yapılacağı ifade edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ise 20-25 dakika arasında sürmüştür.

3.4. Verilerin Normallik Dağılımı

Deney ve kontrol grubuna ait veriler analiz edilmeden önce verilerin normallik değerleri incelenmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları hem deney ve kontrol grubu hem de cinsiyetlerine göre normallik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanlarının normallik testine ait verileri şu şekildedir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Son Test Puanlarına Göre Normallik Değerleri

Testler	Gruplar	Shapiro- Wilk	Skewness	Kurtosis
Ön test	Deney	,425	-,527	,320
	Kontrol	,108	-,305	-,820
Son test	Deney	,000	-,988	-,130
	Kontrol	,000	-1,554	1,930

Tablo 1 incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayılarının +1,5 ile -1,5 aralığından olması verilerin normallik değerlerini sağladığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015). Ayrıca Shapiro- Wilk değerlerinin 0,05 düzeyinde anlamlı olmadığı yani verilerin normal dağıldığı görülmektedir ($p>0.05$).

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler, iki şekilde toplanmıştır. Deney ne kontrol gruplarına ön test ve son test uygulanmıştır. Verilerin analizinde istatistiki işlemlerden t-testi, aritmetik ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (Ss), frekans (f), yüzde (%) kullanılmıştır.

- 1.Bağımlı değişkene ait puanlar (lmler) en az aralık ölçeğinde ve süreklidir.
- 2.Bağımlı değişkene ait puanlar, her bir alt grupta normal dağılım gösterir.
- 3.Grupların aynı zamanda elde edilen puanlarının varyansları eşittir.
- 4.lm setlerinin iki düzeyi için hesaplanan fark puanlarının varyansları eşittir.

5.Herhangi bir denek için hesaplanan fark puanı, diğer denekler için hesaplanan fark puanlarından bağımsızdır.

Katılımcılardan elde edilen verilerin analizinde nicel ve nitel veri analizine uygun teknikler kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde öncelikle veri setinin ve alt boyutlarının normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığını test etmek amacıyla merkezi eğilim ölçüleri, arpıklık ve basıklık katsayıları hesaplanmış histogram grafiği incelenmiştir

Merkezi eğilim ölçülerinden mod (X_{mod}), medyan (X_{ort}) ve aritmetik ortalama ($\bar{X}$) değerlerinin birbirine yakın olduğu, arpıklık (K_y) ve basıklık (B_s) katsayılarının -1 ve +1 sınırları arasında olduğu belirlenmiştir. Dağılımların histogramı incelendiğinde ise yukarıdaki bulgulara paralel bir sonuç elde edilmiştir. Bu bulgular sonucunda dağılımın normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Verilerin analizinde, verilerin normal dağılım göstermesi nedeni ile parametrik yöntemlerden bağımlı ve bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Buradaki amaç veriyi anlayabilmek, desenleri ve ilişkileri tespit edebilmek ve sonuçları daha iyi kullanabilmektir. Bu araştırmada da öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algılarına ait veriler betimsel olarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Nitel verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Araştırmada ğrenciler tarafından 4 kez kaleme alınan sosyal bilgiler dersi günlükleri incelenmiştir. İçerik analizinde tüm görüşler kodlanmıştır. Daha sonra her kod için frekanslar belirlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde sosyal bilgiler dersini alan 7. sınıf öğrencilerinden elde edilen nicel ve nitel bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Nicel Bulgular

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının ön test puan ortalamaları arasında anlamlı ilişkinin varlığını test etmek için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmıştır. İki grubun ön test puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmaması çalışmanın sürdürülebilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen analize dair bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 4.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Ön Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	S	sd	T	P
Deney	31	14,45	3,22	58	-,810	,421
Kontrol	29	15,10	3,99			

*p>0.05

Tablo 4.1. incelendiğinde deney grubunun başarı testine ilişkin ön-test puan ortalaması ile ($\bar{X}$ =14,45) kontrol grubunun başarı testine ilişkin ön-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 15,10) arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını test etmek için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmıştır. Yapılan analizin sonuçları aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Son Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Deney	31	17,00	3,44	58	-,626	,534
Kontrol	29	17,52	2,91			

*p<0.05

Tablo 4.2. incelendiğinde deney grubunun başarı testine ilişkin son-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 17,00) kontrol grubunun başarı testine ilişkin son-test puan ortalamasından ($\bar{X}$ =17,52) daha yüksek bulunmuştur. Ortaya çıkan bu farka rağmen deney grubunun başarı testine ilişkin puan ortalaması ile kontrol grubunun başarı testine ilişkin puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir ilişki elde edilememiştir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek için bağımlı örneklem grupları içi t-testi uygulanmıştır. Analiz sonucu ortaya çıkan bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.3. Deney Grubunun Ön Test- Son Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımlı T-Testi Sonuçları

Testler	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Öntest	31	1,00	,00000	30	-23,236	,000
Sontest	31	14,45	3,22324			

*p<0.05

Tablo 4.3. incelendiğinde deney grubunun başarı testine ilişkin ön-test puan ortalaması ($\bar{X}$ =1,00) son test puan ortalamasından ($\bar{X}$ =14,45) düşük bulunmuştur. Analiz sonucuna göre, deney grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında son-test lehine anlamlı bir ilişkinin varlığı, bu nedenle de sosyal bilgiler derslerinde ders günlükleri kullanımının öğrenci başarıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilmektedir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol grubundaki öğrencilerin ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığını tespit etmek için bağımlı örneklem grupları içi t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.4. Kontrol Grubunun Ön Test- Son Test Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bağımlı T-Testi

Testler	N	$\bar{x}$	S	sd	t	P
Ön test	29	2,00	,00	28	-23,583	,000
Son test	29	15,10	2,99			

*p<0.05

Tablo 4.4. incelendiğinde kontrol grubunun başarı testine ilişkin ön-test puan ortalaması ($\bar{x}$ = 2,00) son test puan ortalamasından ($\bar{x}$ = 15,10) düşük olarak belirlenmiştir. Analiz sonucuna göre, kontrol grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında son-test lehine anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubunun cinsiyete göre son-test ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelemek amacıyla bağımsız örneklem t-Testi yapılmıştır. Analize ilişkin veriler ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.5. Deney Grubunun Son Test Başarı Testi Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem t-testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	P
Kız	18	18,06	2,46	29	2,121	,043
Erkek	13	15,54	4,16			

*p<0.05

Tablo 4.5. incelendiğinde deney grubunun kızlara ait son test puan ortalamasının ($\bar{x}$ = 18,06) erkeklerin başarı testine ait son-test puan ortalamasından ($\bar{x}$ =15,54) daha yüksek olduğu görülmektedir. Kızların başarı testine ait puan ortalaması ile erkeklerin başarı testine ait puan ortalamaları arasında kızlar lehine anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol grubunun cinsiyete göre son-test ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelemek amacıyla bağımsız örneklem t-Testi yapılmıştır. Yapılan analize ilişkin veriler ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.6. Kontrol Grubunun Son Test Başarı Testi Puanlarının Cinsiyete Göre Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	S	sd	T	P
Kız	18	18,11	2,27	27	1,432	,164
Erkek	11	16,55	3,64			

*p<0.05

Tablo 4.6. incelendiğinde kontrol grubunun kızlara ait son-test puan ortalamasının ($\bar{X} = 18,11$) erkeklerin başarı testine ait son-test puan ortalamasından ($\bar{X} = 16,55$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Kızların başarı testine ait puan ortalaması ile erkeklerin başarı testine ait puan ortalamaları arasında kızlar lehine anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Nitel Bulgular

4.2.1. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Hafta-1 (18 -25 Eylül)

Sosyal Bilgiler ders günlükleri 1. Hafta öğrencilerle gerçekleştirilen katılımlı derslerde öğrenciler 4 hafta sınıfta aktif olarak gözlemlenmiş ve derse katılımları sağlanmıştır. Öğrencilerden bir hafta boyunca öğrendiklerinden aklında kalanları yazmaları istendiğinde cevap olarak: İki kişi drama, beş kişi sen dili, beş kişi ben dili, iki kişi empati, üç kişi etkili dinleme, sekiz kişi iletişim, bir kişi iletişim, üç kişi iletişimi olumlu yönde etkileyen davranışlar, dört kişi iletişimi olumsuz yönde etkileyen davranışlar, bir kişi telefon, bir kişi duman, bir kişi kuş cevabını yazmıştır günlüğüne.

1. Drama: D2, D8.

D2: Derste drama tiyatro etkinliği yaptık.

2. Sen Dili: D7, D8, D10, D16, D28

D8: “Sen çok tembelsin.” cümlesinin sen diline örnek olduğunu öğrendik Sosyal dersinde.

3. Ben Dili: D7, D8, D10, D16, D28

“Yüksek sesle konuşman beni rahatsız ediyor.” cümlesi olumlu iletişime örnektir.

4. Empati: D8, D16

Empati, karşımızdaki kişinin duygularını anlamak için kendimizi onun yerine koymaya denir.

5. Etkili Dinleme: D7, D10, D20

Etkili dinleme iletişimde karşıdaki kişiyi anlamamızı sağlar.

6. İletişim: D2, D10, D11, D16, D20, D21, D26, D28

Birinci ünitemiz Atatürk ve İletişim adını almış.

7. Kitle İletişim Aracı: D16

Kitle iletişim araçları olan telefon, telgraf, telsiz iletişim kurmanızı sağlar.

8. İletişimi Etkileyen Olumlu Davranışlar: D16, D20, D28

Güler yüz iletişimi olumlu etkiler.

9. İletişimi Etkileyen Olumsuz Davranışlar: D16, D20, D21, D28

10. Telefon: D20

Telefon bir kitle iletişim aracıdır.

11. Duman: D20

Eskiden insanlar duman ile haberleşirlerdi.

12. Kuş: D20

Güvercin kuşu iletişimi sağlamak için kullanılmıştır.

Hafta-2 (25 Eylül-1Ekim)

İkinci Hafta öğrencilerden akıllarında kalanları yazmaları istenmiştir cevap olarak yazdıkları: Beş kişi, iletişim, on üç kişi sen dili, on iki kişi ben dili, iki kişi etkili dinleme, altı kişi drama, üç kişi eğlence, beş kişi olumlu iletişim, dört kişi olumsuz iletişim, üç kişi diyalog, iki kişi mutluluk, yedi kişi iletişim, bir kişi göz teması, bir kişi insan ilişkiler, bir kişi jest ve mimik, bir

kişi iletişim şemasını çizmiş, iki kişi dinleme, bir kişi sözlü iletişim, bir kişi sözsüz iletişim olarak derste anladıklarını günlüklerine yazmışlardır.

1. İletişim: D5, D12, D16, D27, D28

İletişim, duygu ve düşüncelerin karşılıklı olarak aktarıldığı diyalog kurarak yapılır.

2. Sen Dili: D5, D22, D18, D7, D15, D9, D12, D16, D18, D22, D26, D26, D27

Sen dili, karşı tarafı suçlayıcıdır.

3. Ben Dili: D5, D12, D16, D9, D22, D18, D7, D15, D18, D25, D26, D27

Ben dili, iletişimde olumlu bir dildir.

4. Etkili Dinleme: D5, D27

Etkili dinleme, iletişimde karşımızdakini anlamamızı sağlar.

5. Drama: D5, D7, D12, D26, D26, D27

Sınıfta iletişim ile ilgili drama etkinliğı yaptık.

6. Eğlence: D5, D12, D27

İletişim kurarken kullandığımız telefon eğlenceli vakit geçirmenizi sağlar.

7. Olumlu İletişim: D8, D9, D16, D26, D27

8. Olumsuz İletişim: D9, D16, D26, D27

9. Diyalog: D15, D12, D21, D27

Karşılıklı konuşma iletişimde iyi diyalog kurmanızı sağlar.

10. Mutluluk: D9 D25

Tablet ve bilgisayar eğlenerek mutlu olmamızı sağlar.

11. İletişim: D12, D16, D21, D22, D25 D27, D31

İletişim sosyal bilgiler dersinde birinci ünitemizdir.

12. Göz Teması Kurmak: D12

Göz teması iletişimi arttırır.

13. İnsan İlişkileri: D12

İletişim de insan ilişkileri vardır.

14. Jest ve Mimik: D12

El kol ve yüz hareketimiz jest, mimik iletişimi geliştirir.

15. İletişim Şeması: D16

Kanal, mesaj, alıcı gibi kavramlar iletişim şemasında yer alır.

16. Konuşma: D21, D27

17. Dinleme: D21, D28

18. Sözlü İletişim: D27

Konuşma sözlü iletişimde.

19. Sözsüz İletişim: D27

Göz teması sözsüz iletişimde.

Hafta-3 (2 Ekim- 9 Ekim)

Üçüncü Haftada öğrencilerden neler öğrendiklerini yazmaları istendiğinde şunları yazmışlardır. Bir kişi iletişimin tanımını yapmış, bir kişi kitlenin tanımını yapmış, dört kişi televizyon, bir kişi rol çatışması, beş kişi gazete, iki kişi etkili dinleme, dört kişi internet, iki kişi saygı, yedi kişi kitle iletişim araçları, iki kişi göz teması, dört kişi diyalog, dört kişi drama, bir kişi rol çatışması, iki kişi Atatürk ve iletişim, bir kişi kamuoyu, bir kişi eğlenme, bir kişi eğitim, bir kişi barış, iki kişi dergi, bir kişi faks, bir kişi sinema, bir kişi radyo, bir kişi uydu, bir kişi posta, bir kişi telefon, bir kişi fotoğraf, iki kişi olumlu iletişim, iki kişi olumsuz iletişim olarak cevaplarını günlüklerine yazmışlardır.

1. Kitle İletişimin Tanımı: D7, D25, D28

Halk iletişimi olarak adlandırılır.

2. Kitle: D25

KİTLE halk demekmiş yeni bir kavram öğrendim.

3. Televizyon: D7, D8, D16, D19

Televizyon KİTLE iletişim aracıdır.

4. Rol Çatışması: D28

Bireyler arasında üzerine düşen rolleri getirmesine “rol çatışması” yaşanır.

5.Gazete: D7, D8, D16, D19, D21

Millî Mücadele döneminde gazete sayesinde halk doğru bir şekilde bilgilendirildi.

6.Etkili Dinleme: D21, D25

7.İnternet: D7, D8, D16, D19

8.Saygı: D25, D29

10.Kitle İletişim Araçları: D8, D10, D11, D16, D19, D25, D28

11.Göz Teması: D14, D19

12.Diyalog: D9, D14, D19, D21

13.Drama: D10, D11

14.Jest: D11, D19, D25, D27

El kol hareketimiz sayesinde iletişim kalıcı olur.

15.Mimik: D11, D19, D25, D27

Yüz hareketimizdir.

16.Rol Çatışması: D11

17.Telgraf: D21

Millî Mücadelede iletişimi sağlamak için telgraf kullanıldı.

18. Atatürk ve İletişim: D11, D25

Atatürk’ün iletişime ne kadar önem verdiğini öğrendik.

19.Kamuoyu: D16

Halk oylaması kamuoyu olarak tanımlanır.

20.Eğlenme: D16

21.Eğitim: D16

22.Barış: D16

İletişim kanalları sayesinde barışın önemi vurgulanabilir.

- 23. Dergi: D16, D19
- 24. Faks: D16
- 25. Sinema: D16
- 26. Radyo: D16, D21
- 27. Uydu: D16
- 28. Posta: D16
- 29. Telefon: D16
- 30. Fotoğraf: D16
- 31. Olumlu İletişim: D16, D14
- 32. Olumsuz İletişim: D16, D19

Hafta-4 (9- 17Ekim)

Dördüncü haftada öğrencilerden öğrendiklerini yazmaları istenmiştir. Şunları yazmışlardır. Bir kişi TRT, beş kişi RTÜK, beş kişi Atatürk ve iletişim, üç kişi gazete, bir kişi özgür basın demokrasisi, bir kişi düşünce özgürlüğü, bir kişi demokratik yaşam, iki kişi kamuoyu, bir kişi basın, bir kişi halkın bilinçlenmesi, bir kişi basın meslek ilkeleri, bir kişi ahlak, bir kişi tekzip, bir kişi sansür, bir kişi gizli bilgi, bir kişi göz teması, bir kişi kitle iletişim araçlarının faydaları, bir kişi milli bilinç, bir kişi milli mücadelede basın cevabını vermiştir.

1. TRT: D28

TRT'nin Türkiye Radyo Kurumu olduğunu öğrendik.

Türk Dil Kurumu iletişimde kavramları belirler.

2. RTÜK: D11, D16, D25 D27, D28

Radyo Televizyon Üst Kurumu kanalları denetleyicisi öğrendik

3. Atatürk ve İletişim: D10, D15, D20, D21, D28

1. Ünitemiz Atatürk ve İletişim ünitesidir.

4. Atatürk Dönemi Çıkarılan Gazeteler: D15, D20, D21

Millî Mücadelede çıkarılan gazeteler bilgi alışverişinde etkili oldu.

5. Özgür Basın Demokrasisi: D16

Özgür Basın Demokrasisi, basın özgürlüğünü sağlar.

6. Düşünce Özgürlüğü: D16

Düşünce özgürlüğü kişilik hakkımızdır.

7. Demokratik Yaşam: D16

Demokratik yaşam birey olarak hakkımızdır.

8. Kamuoyu: D16, D21

9. Basın: D16

Medya, televizyon, Radyo, internet gibi araçlar basın yayın aracıdır.

10. Halkın Bilinçlenmesi: D16

Halkın bilinçlenmesinde basın araçları etkilidir.

11. Basın Meslek İlkeleri: D16

Gazeteler basın meslek ilkelerine uyar.

12. Ahlak: D16

Basın ahlak ilkeleri gazetecilikte vardır.

13. Tekzip: D16

Tekzip düzeltme yazısı demektir.

14. Sansür: D16

15. Gizli Bilgi: D16

16. Göz Teması: D18

17. Kitle İletişim Araçları Faydaları: D21

18. Milli Bilinç: D21

Kitle iletişim araçları milli bilinci uyandırır.

19. Millî Mücadelede Basın: D21

Birinci haftada öğrenciler kitle iletişim aracı olarak kuşu yazmışlar fakat diğer haftalarda kuş bir iletişim aracıdır ifadesine hiç yer vermemişlerdir. İletişim deyince öğrencilerin aklına gelen drama ifadesi ilk 3 haftada öğrenciler tarafından ifade edilmiştir. Sadece İkinci haftada iletişim unsurlarından biri olarak öğrenciler insanı ifade etmişlerdir. Üçüncü haftada öğrenciler tarafından barış iletişim unsuru olarak görülmüştür diğer haftalardan farklı olarak.

Diğer üç haftadan farklı olarak dördüncü haftada kitle iletişim araçlarının Mili Mücadeleye olan olumlu katkıları ifade edilmiştir. Dördüncü haftada ahlak kavramı diğer haftalarda kullanılmamış sadece üçüncü haftada ifade edilmiştir. Göz teması, olumlu iletişim, Sen dili, Ben dili, Diyalog, Atatürk ve İletişim, Kitle iletişim Araçları gibi birçok kavram bütün haftalarda öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırma verilerinin analiz edilmesiyle ortaya çıkan bulguların değerlendirilmesi sonucu ulaşılan sonuçlara, bu sonuçların alan yazındaki benzer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılması ve ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak belirlenen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ders günlükleri kullanılmış, uygulanan program öncesinde ve sonrasında ortaokul 7. sınıf öğrencilerine ‘İletişim ve İnsan İlişkileri’ ünitesine ilişkin başarı testi uygulanmıştır. Programın uygulanması öncesinde ve sonrasında elde edilen başarı testi puan ortalamaları SPSS paket programında analiz edilmiştir. Verilerin analizi neticesinde ortaya çıkan sonuçlar ve ilgili alanyazın eşliğinde yapılan tartışmalar aşağıda verilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı testi ön-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farka ulaşamamıştır. Deneysel işlem öncesinde deney ve kontrol gruplarının puan ortalamaları birbirine yakın bulunmuştur.

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı testi son-test puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark tespit edilememiştir. Bu durumda ortaokul 7. sınıf öğrencilerine uygulanan ders günlüklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı puanları üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Şahin (2019)’in ‘ülkemiz ve dünya’ ünitesi öğretiminde öğrenmeye dönük etkinliklerine ilişkin ders günlüğü tutturmada deney grubunun kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde başarılı bulunduğu araştırmanın sonucu ile çelişmektedir. Benzer durum Günel, Kabataş Memiş ve Büyükkasap (2009), Eker ve Coşkun (2012), Çavuş (2015) ve Ay (2018)’ın öğrenmeyi hedefleyen yazma etkinliklerine ilişkin çalışmaların sonuçları için de geçerlidir.

Deney grubunda yer alan öğrencilerin sosyal bilgiler dersi başarı testi ön-test/son-test puan ortalamaları arasında son-test lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Bu sonuç deney grubundaki öğrencilere uygulanan ders günlüklerinin öğrencilerin ön-test puan ortalamalarına göre son-test puan ortalamalarını anlamlı düzeyde etkilediğini göstermektedir. Benzer sonuç Şahin (2019)’in araştırmasında deney grubu öğrencilerinin öntest-sontest başarı puanlarının karşılaştırıldığı çalışmada sontest lehine anlamlı düzeyde farkın elde edildiği sonuç ile de uyumlu bulunmuştur. Bu sonuçtan yola çıkarak sosyal bilgiler dersinde öğrencilere uygulanan ders günlüğü yazdırmanın öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılabilir.

Kontrol grubundaki ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin deneysel işlem öncesinde ve sonrasında kendilerine uygulanan sosyal bilgiler dersi başarı testi puan ortalamalarının son-test lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç deney grubunda olduğu gibi kontrol grubunda yer alan öğrencilerin de son-test başarı testi puan ortalamalarının ön-test puan ortalamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermektedir. Ortaya çıkan bu sonuç, Şahin (2019)'ın sosyal bilgiler öğreniminde öğrenmeyi amaçlayan yazma etkinliklerinden ders günlüğünün başarı üzerindeki etkisinin incelendiği ve kontrol grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farkın ortaya çıktığı sonuç ile paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Deney grubunda yer alan öğrencilerin son-test başarı puan ortalamalarının kız öğrencilerin lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kontrol grubunda yer alan kız ve erkek öğrencilerin son-test başarı puanları arasında anlamlı düzeyde bir farka ulaşılamamıştır. Bu sonuç, Can (2017)'ın Türkçe öğretiminde günlük yazdırmanın öğrenci başarısı üzerine etkisini incelediği çalışmanın sonucunda ortaya çıkan öğrencilerin akademik başarı sontest puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucu ile paralellik göstermektedir. Benzer sonuç İpek ve Malaş (2013)'ın bulgularında da görülmektedir.

5.2. Öneriler

1. Öğrencilerin akademik başarılarını attırmak için sosyal bilgiler dersi günlükleri, öğrencinin ders tekrarına olanak sağlayan, öğrencinin eksik yönlerini ve alternatif güçlü yönlerini ortaya çıkarabilmek amacıyla düşüncelerini ifade edebilmede etkin bir araç olarak kullanılabilir.
2. Bu çalışma, bir ortaokulun yedince sınıf düzeyinde küçük iki çalışma grubuyla iki sınıfla yapıldı. Benzer bir araştırma daha büyük bir öğrenci grubuyla Türkiye'nin farklı şehirlerinde bulunan ortaokullarda ya da farklı eğitim kademelerinde de gerçekleştirilebilir.
3. Derste günlük tutmanın çeşitli öğrenci kazanımlarına olan etkileri farklı öğrenci seviyelerinde araştırılabilir.
4. Yapılacak olan araştırmalarda Sosyal Bilgiler dersinin farklı eğitim düzeylerinde ders günlükleri kullanımıyla öğrencilerin kazandıkları bilgi, beceri ve tutumlarındaki gelişim düzeyleri karşılaştırılabilir, hangi düzeyde etkili olduğu ortaya konulabilir.
5. Sosyal Bilgiler derslerinde, öğrencinin kendine olan güvenini arttırması ve derse karşı daha olumlu tutum geliştirmesini sağlayan ders günlüğü yazma etkinliğini kullanmasının oluşturduğu etki diğer derslerde de araştırılabilir.
6. Sosyal bilgiler dersinde uygulanan günlükler diğer ortaokul branş derslerinde de uygulanabilir.
7. Devlet okulunda uygulanan ders günlükleri farklı okul tiplerinde de uygulanarak derse aktif katılma etkileri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ablak, S., Ergün, A. ve Yeşiltaş, Z. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının beşerî coğrafya dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(1), 48-62. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/issej/issue/55044/736296>
- Açıkgöz, K. (2007). *Etkili öğrenme ve öğretme*. Biliş Yayıncılık.
- Akçay, C. (2006). *Türk eğitim sistemi*. Anı Yayıncılık.
- Akdağ, H. (2008). İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 1-11
- Akyüz, Y. (2020). *Türk eğitim tarihi* (33.Baskı). Pegem Akademi.
- Arslan, M. M., & Eraslan, L. (2003). Yeni eğitim paradigması ve Türk eğitim sisteminde dönüşüm gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 127-142.
- Ay, A., & Başbüyük, A. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme amaçlı yazma etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 33-42. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erzisosbil/issue/37685/435564>
- Ayas, A. (2013). *Eğitim bilimine giriş* (1.Baskı). Pegem Akademi.
- Barr, R., Barth, J. L., & Shermis, S. S. (2013). *Sosyal bilgilerin doğası [The nature of the Social Studies]*. (Çev. C. Dönmez). Pegem Akademi.
- Binbaşoğlu, C. (1995). *Okullarda öğretim sorunları*. Eğit-Der Yayınları.
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., & Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 Pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126.
- Bozkurt, S. (2017). *Uzaktan eğitim yayıncılığında sinematografik tasarımın önemi ve etkileri Bülent Ecevit Üniversitesi uzaktan eğitim uygulama ve araştırma merkezi Örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2019). *Karma yöntem araştırmalarına giriş (M. Sözbilir, Trans.;)*. Pegem Akademi Yayıncılık.

- Can, C. (2017). *Türkçe öğretiminde ders günlüğü kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ile yazma becerileri üzerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). SAGE Publications.
- Çal, Ülkü T., & Demirkaya, H. (2020). The role and importance of social studies in the education of gifted students. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 25-39. <https://doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2344>
- Çalıklan, Ö. (2019). *2017-2018 Yeni sosyal bilgiler öğretim programında yer alan 5. sınıf sosyal bilgiler dersi kazanımlarının öğretmen görüşlerine göre gerçekleştirilme düzeyinin belirlenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Çavuş, E. (2015). *Fen ve teknoloji dersinde fen günlüğü kullanımının ilköğretim öğrencilerinin bilişüstü farkındalık ve akademik başarısına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. ADYÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelikkaya, T., & Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 741-758.
- Daşcıoğlu, K., & Şimşek, S. (2014). *Sosyal bilgiler eğitiminin müfredatı*. S. İnan, (Editör). Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitimine Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler İçinde. (23-35). Anı Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (1999). Orta öğretim kurumlarında sorumluluğa dayalı sınıf yönetimi. *Öğretmen Dünyası*, 238, 25-38. <https://doi.org/10.31578/jebis.v5i2.197>
- Doğanay, A. (2005). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Pegem Akademi Yayınları.
- Dönmez, C. (2003). *Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler*. C. Şahin, (Edt). Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler İçinde. (31-41). Gündüz Eğitim ve Yay.
- Eker, C., & Coşkun, İ. (2012). Ders günlüğü yazmanın ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 111-122. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/musbed/issue/23510/250481>

- Engle, S. H., & Ochoa, A. (1988). Education for democratic citizenship: Decision making in the social studies. *Teachers College Press, Teachers College, Columbia University*.
- Erazo, E., & Derlin, R. L. (1995). Distance Learning and Libraries in the Cyberspace Age. *1995 Conference of the Council for Higher Education Computing Services (CHECS)'de sunulan bildiri, Roswell, New Mexico. Özet* (<https://eric.ed.gov/?id=ED398917>)
- Erden, M., & Akman, Y. (1998). *Eğitim Psikolojisi "Gelişim-Öğrenme-Öğretme"*. Arkadaş Yayınları.
- Erden, M. (2011) *Eğitim bilimlerine giriş*. Arkadaş Yayınları.
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J.A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. Doi:10.1186/s41239-020-00194-2.
- Güler, H. (2018). *2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Taslağı'nın Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Burdur İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Güllülü, U., Sevtap, Ü. ve Bilgili, B. (2010). Kendini gösterim ve kişilerarası etkileşimin gösterişçi tüketim üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 105-139.
- Gültekin, M. (Ed.) (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Günel, M., Kabataş Memiş, E., & Büyükkasap, E. (2009). Öğrenme amaçlı yazma aktivitelerinin ve analogi kurmanın üniversite düzeyinde mekanik konularını öğrenmeye etkisinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 401-419. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6744/90677>
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/thedifference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

- İnan, S. (2014). *Sosyal bilgiler eğitimi: Nedir, ne zaman ve neden?*. S. İnan, (Editör). Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Sosyal Bilgiler Eğitime Giriş Kavramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler İçinde. (1-21). Anı Yayıncılık.
- İpek, J., & Malaş, H. (2013). Bilgisayar destekli matematik dersinde STAR stratejisinin ilköğretim 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersi başarıları ve problem çözme becerileri üzerindeki etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 7(2), 314-345.
- Jones, C. I. (1996). Human Capital, Ideas and Economic Growth, VLII Villa Mondragone International Economie Seminar in Rome on June 25-27. (1-28)
- Jordan, B. (1998). *Education debate in Turkey and Germany*. Hacettepe Taş Yayınları
- Kaptan, S. (1993). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikler*. Tekışık Web Ofset.
- Kıncal. Y.R. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Nobel Yayın Dağıtım
- Köç, A., Demirkaya, H., & Ünal, O. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde değerler eğitimi açısından Mehmet Akif ve safahat. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 98 – 118. DOI: 10.20860/ijoses.71491.
- Kuşkonmaz, H. (2011). *İlköğretim Okullarındaki Öğretmenlerin Mobil Öğrenmeye Yönelik Algı Düzeylerinin Belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- McIntyre, P. D., Gregersen, T., & Mercer, S. (2020). Language teachers' coping strategies during the Covid-19 conversion to online teaching: *Correlations with stress, wellbeing and negative emotions*. System, 94, 1-12. Doi: 10.1016/j.system.2020.102352
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2021)<http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-yuz-yuze-egitim-s-urecini-degerlendirdi/haber/22927/tr>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara, Devlet Kitapları Basım Evi.
- Moore, G. M., Thompson, M. M., Quigley, B. A., Clark, G. C., & Golf, G. G. (1990). *The effects of distance learning: A summary of literature*. NewYork: The Pennsylvania State University.
- Muirhead, W. D. (2000). Online education in schools. *International Journal of Educational Management*, 14(7), 315-324.

- NCSS (National Council For The Social Studies). (1993). *The social studies professional*. Washington DC.
- Özdemir, S. ve Yalın, H. İ. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Özden, Y. (2000). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem A Yayıncılık.
- Özmen, H. ve Ekiz, D. (Ed.). (2014). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Öztürk. (2006). *Sosyal Bilgiler Eğitimi*. (H. Akengin, B. Ata, Z. N. Bayzal, H. İ. Demircioğlu, A. Doğanay, M. Gültekin, . . . C. Öztürk). Pegem Akademi.
- Öztürk, C. ve Deveci, H. (2011). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi*. C. Öztürk (Editör). Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları İçinde. (1-40). Pegem Akademi.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Safran, M. (1993). *Tarih öğretiminin eğitsel amaçları*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Safran, M. (Ed.) (2014). *Sosyal bilgiler öğretimi* (3. Baskı). Pegem Akademi.
- Sağdıç, M. (2019). Historical development of interdisciplinary teaching approaches in social studies education in Turkey. *Journal of History Culture and Art Research*, 8(2), 390-403. <https://doi.org/10.7596/taksad.v8i2.2121>
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijls/issue/56102/742188>
- Sarılarhamamı, H., & Demirkaya, H. (2021). Özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminde sosyal bilgiler dersinin yeri ve önemi. *International Journal of Field Education*, 7(1), 131-155.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Spot Matbaası.
- Serttaş, F. A., & Demirkaya, H. (2021). Sosyal bilgilerde argümantasyon tabanlı öğrenme sürecinin öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15, 40-54.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*. MEB Basımevi.
- Sönmez, V. (Ed). (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Anı Yayıncılık.
- Sözer, E. (1998). Sosyal bilgiler programının amaçları, ilkeleri ve temel özellikleri. G. Can, E. Sözer, & Ş. Yaşar, *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 15-39). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

- Şahin, S. (2019). *Sosyal bilgiler derslerinde öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinden ders günlüğü kullanımının öğrenci başarısına ve kalıcılığa etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Şimşek, N. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde CBS. Temelli Uygulama ve Etkinliklerinin Öğrenci Başarısı ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- Şişman, M. (2006). Eğitimde demokrasi ve sosyal adalet: Türkiye eğitim sisteminin değişmeyen miti. Türk Eğitim Sisteminde Yeni Paradigma Arayışları Bildiriler Kitabı, 4-5 Kasım, Ankara. Eğitim Bir-Sen Yayınları, 291-305
- Tay, B. (2005). Sosyal bilgiler ders kitaplarında öğrenme stratejileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 209-225.
- TDK Türkçe Sözlüğü. <https://Sozluk.Gov.Tr/>, 14.02.2022 tarihinde alıntılanmıştır.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (sixth ed.) Boston: Pearson.
- Tekindal, S. (2003). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde ölçme ve değerlendirme. C. Öztürk (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Pegem Akademi Yay.
- Ulu-Kalin, Ö. ve Baydar, A. (2020). The effect of critical thinking skills and emotional intelligence on the epistemological beliefs of students in a child development program. *International Online Journal of Education and Teaching*, 7(4), 1428-1437.
- Uslu, H. (2009). Altıncı ve yedinci sınıf fen ve matematik derslerinde günlüklerin kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Valentine, D. (2002). Distance learning: Promises, problems, and possibilities. *Online journal of distance learning administration*, 5(3), 1-11.
- Wikipedia. (2023). https://en.wikipedia.org/wiki/Diary_studies 10.01.2023 tarihinde erişilmiştir.
- Walker, B. J. (2003). Supporting struggling readers. Canada: Pippin Publishing Corporation.
- Wormeli, R. (2004). Summarization in any subject: 50 techniques to improve student learning. United States of America: Association for Supervision & Curriculum Development.

Yang, Y. ve Cornelius, L. F. (2004). Students' perceptions towards the quality of online education: A qualitative approach. *Association For Educational Communications and Technology*, Washington, DC.

Yener, Ş. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri: Muş il örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi.

YÖK. (2020). Basın açıklaması.
<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/YKS%20Ertelenmesi%20Bas%C4%B1n%20A%C3%A7%C4%B1klamas%C4%B1.aspx> 23.02.2022 tarihinde görüntülenmiştir.

EKLER

EK 1: Yansıtıcı Günlük Örnekleri

EK 2: MEB Araştırma İzni Belgesi

EK 3: İntihal Raporu

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
Tezim/Raporum sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun 1(Bir) yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

25.01.2023

Tuğba SARITEKİN

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Tuğba SARITEKİN

Doğum Yeri ve Tarihi :

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Selçuk Üniversitesi / Eğitim F. / Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller : Orta seviye İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E-Posta Adresi:

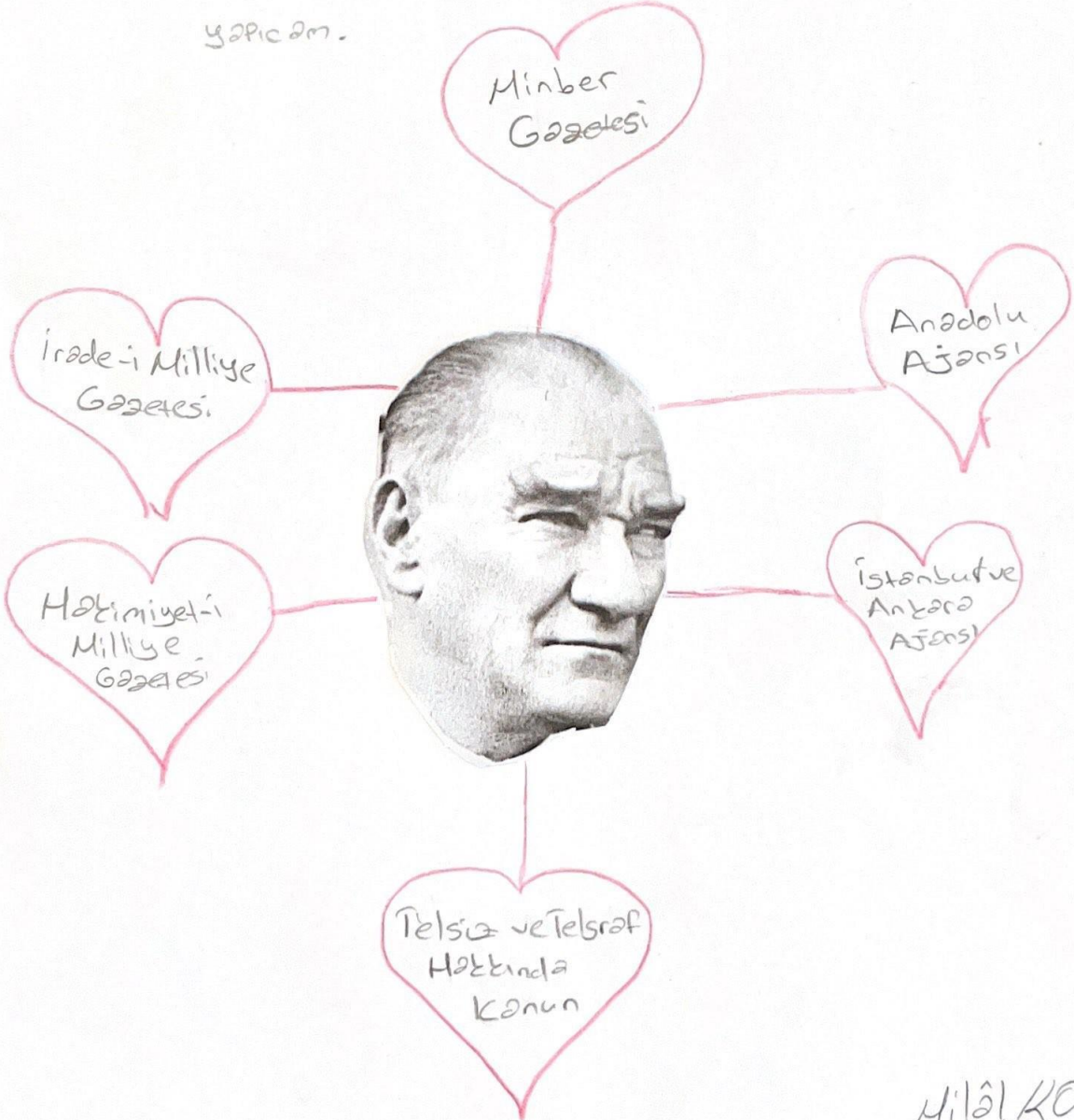
Tarih : 17 /02/ 2023

(21)

11.10.2012
04.10.2012

Merhaba Günlük.

Bugün sana çok güzel bir şey
yapıcam.

Atatürk ve İletişim

Milâl Koca

Bay bay günlük inşallah
beğendin.

11/10/12

7

25/09/2017

"Sen dili" ben dili"

Bugün sen dili ve ben dilini öğnendik. Ben dili sen dilinden daha olumlu. Karşındaki kınmadan kötü söz söylemeden onu uğarıyor sun ama sen dili böyle değil. Karşındaki incide bilinsin sen dilini kullanırsan. Bence hayatımızda ben diline daha çok yer vermeliyiz. Öğretmenimiz gelecek dense sen dili ve ben dilini kullanarak bizlerden bir drama istedi.

Ben dili

Ankadasım biraz daha dikkatli olunmuşun?

Sen dili

Dikkat etsene görmüş-
yomusun.

Yağmur Cavarsoğlu

7/A 257

Sosyal Günlüğüm

İlk olarak doğru iletişimi öğrendik. Kişiyle konuşurken yüzüne bakmak, onu dikkatlice dinlemek gibi kavramlar. Sonrasında "ben dili" ve "sen dilini" öğrendik.

Sen dili olumsuz bu yaptığın resim çok kötü olmuş. Ben dili resime yönelik çalışmalarını daha güzel yapabilirsin.

OLUMLU

tLE T'ş|y g be yy!

♥ Kızım

♥ Tamam

hadi sabah oldu.
anneciğim kalkıyorum

OLUMSUZ

İLETİŞİM

♥ Kızım

♥ Cevap

yok

☹ Offfff

ANNE

27. 09. 2017

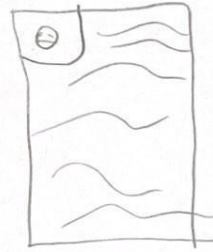
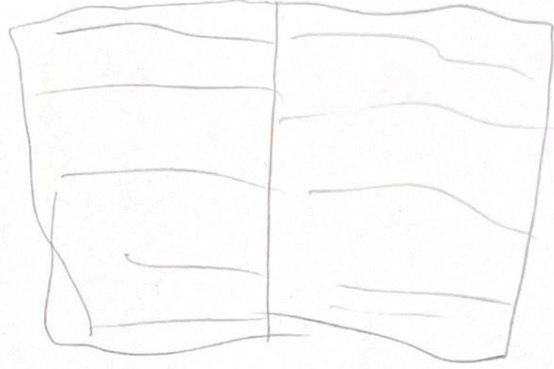
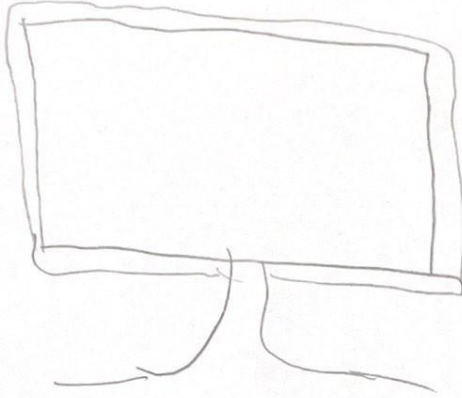
(19)

Kitle İletişim

02.10.2017

Bu süre içinde herşeyi gördüğümüz şeylerin çoğu artık aynıdır.

Bunlar: Televizyon, Gazete, İnternet, dergiler.

Lehet ve Kínakín

04.10.2017

Fatih İsmet

9-10-2017

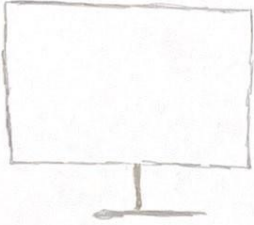
7

Kitle İletisimi

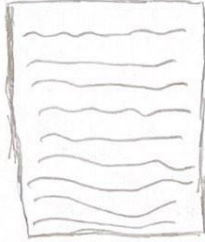
04/10/2017

Kısa bir süre içinde çok sayıda kişiye bilgi haber veren iletişim ve haberleşme araçlarına **kitle iletişim** denir.

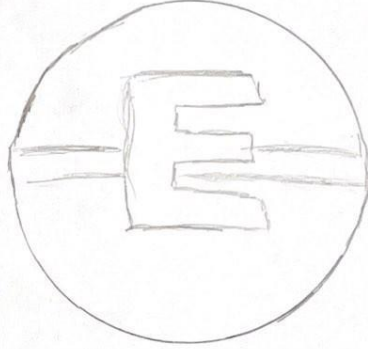
Örnek ;

televizyon

Gazete

internet genel ağ

Dağmur Gökçüoğlu
FIA 257

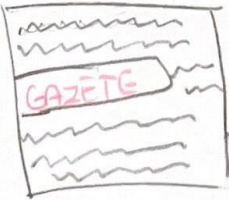
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

Kısa bir süre içerisinde , çok sayıda kişiye , bilgi , haber veren iletişim ve haberleşme araçlarına **KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI** denir.

Haberleşmede ve bilgiye kısa sürede ulaşmada kitle iletişim araçlarının rolü çok büyüktür.

Haberler , belgeler , haber durumu , online alışveriş vb. gibi birçok hizmete kitle iletişim araçları sayesinde kısa sürede ulaşabilmektedir.

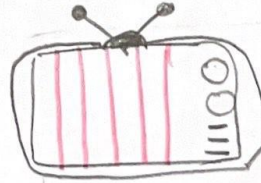
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI ÖRNEKLERİ :

Gazete

İnternet

Televizyon

Sıla...

Sıla Yapıcı

71A 243

(20)

⇒ Atatürk döneminde iletişimdeki bazı çalışmalar

10 Ocak 1920

Hakimiyet-i Milliye
Gazetesi

6 Nisan 1920
Anadolu
Ajansı

1925

Telsiz ve telgraf
Hakkında Kanun

14 Eylül 1919

irade-i milliye
gazetesi

1 Kasım 1918

Minber
Gazetesi

1927

İstanbul ve Ankara
Radyoları

Azra

7-A

Dağlar

Kitle İletişim Araçları

02.10.2017

PAZARTESİ

16

Gazete, dergi, radyo, televizyon, sinema gibi kitlelere ulaşan ve iletişimi sağlayan araçlara kitle iletişim araçları denilmektedir. Kitle iletişim araçlarının amacı düşünce, fikir haberleri çok kısa zamanda geniş kitlelere ulaştırabilmektir.

Kitle İletişim Araçları Nelerdir?

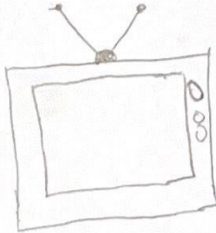
- Posta
- Faks
- Telefon
- Uydu
- Radyo
- Televizyon
- Fotoğraf
- Sinema
- Gazete
- İnternet
- Telgraf
- Dergi

Kitle Araçlarını Takip
ETMEK, Hayatı Takip ETME-
KTİR. 😊

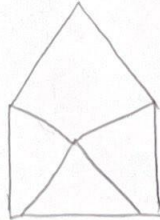
Kitle Nedir?

Toplulun içerisinde bütün grupları, bireyleri temsil etmektedir. Kitleler toplumun bütününe kapsayan ve etkileyen bir güç unsurudur.

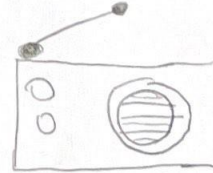
Bazı Kitle İletişim Araçlarının Resimleri

Televizyon

Mektup
(Mektup zarfı)

Radyo

Zilan Sudenur
Saygıral
7-A 268

Bale Konuşken
Kuşum
Boh

14

No baki
sun

İletişim
birbirine
konuşarak
ve göz göz
gözeterek dur.

8/10/17

ŞAHİRAN
Nura
Morantasi
7/11 329

14

iletisin 3.
nisiyle
olmaz
cunha hep-
sin birden
dinleymesin
omo Sira Sira
kurusuoch
Biss ile
iletisin
olur

Süheran Twana
Mare antesi
71A 329

8/10/17

⇒ Duygu, düşünce ve bilgilerimizin herhangi bir yolla başkalarına aktarılmasına iletişim denir

İletişim insanl o ımla, do: Kur
Bazılar iletişim mak için telef lını
Eskiden dumon veya sus yönü dberleş
kuruyorduk

★ Bireyler arasında ki habers, bilgi, duygu, tutum ve becerilerin paylaşılması da iletişimle sağlanır.

Hayvanlar kokuyla
kokuyla, insanlar
konuşa konuşa
anlaşırlar

Örnek:

Olumsuz

Anne: Kalk hadi be
Çocuk: Yarın ol ya
Anne: Tembel uykucu

ÖRNEK

OLUMLU

Ne: Kızım, uyan sabah oldu
Çocuk: Kalkıyorum anneciğim
Günaydın
Anne: Günaydın kızım

Azra Dağlar 7-A

28.09.2017
GARŞAM BA

KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

Zilan Sudenur Soyoral
7-A 268

8

25/09/2017

Pozantesi

Sevgili Sosyal Günlüğüm,

BEN DİLİ	SEN DİLİ
- Davranışına yöneliktir. - Çocuğa karşındaki yetişkin ile ilgili mesajlar verir. - Benlik saygısına olumlu katkıları vardır. - Mesajı gönderene yardım etme isteği doğurur. - Gırışken bireyler yaratır.	- Kişiliğe yöneliktir. - Çocuğa kendisi ile ilgili mesajlar verir. - Benlik saygısını zedeler. - Öfke ve nefret duyguları oluşur. - Gekilgen yada sıldın-gen bireyler yaratır.

BEN DİLİ

Kauğa et-
men beni
özüyor...

SEN DİLİ

Sen kötü
bin çocuksun!
Sürekli kauğa
ediyorsun.

Silgi...

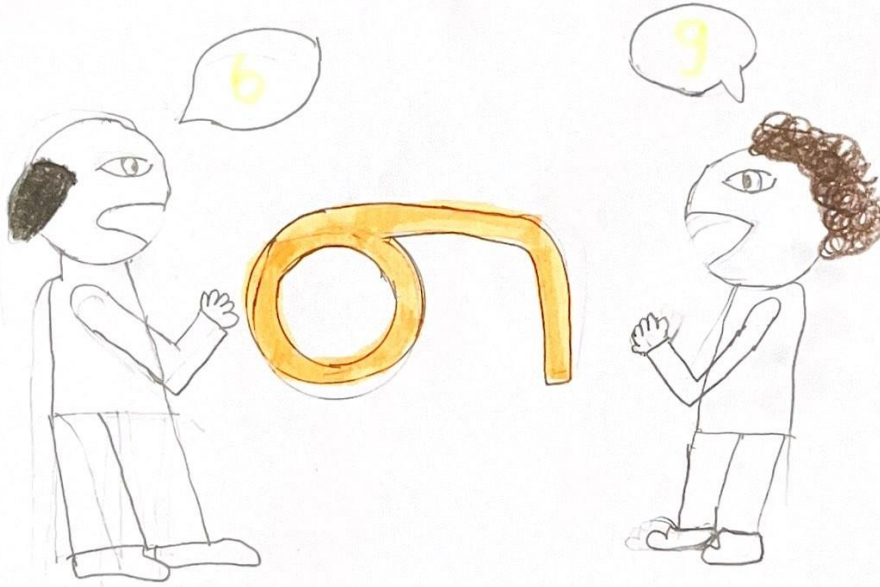
Sıla Yapıcı

71A 243

8

20/09/2017
Çarşamba

Sevgili Sosyal Günlüğüm,

Bu resimde dumsuz iletişim göz önünde bulundurulmuştur.
Anlatılmak istenen şudur: Hayattaki herkesin bakış açısını farklı olduğu
binbirimizin düşüncelerine saygı duymamızı ve karşımızdaki insanı
düşünerek konuşmamızı anlatmak istediği düşünüyorum.

Sıla...

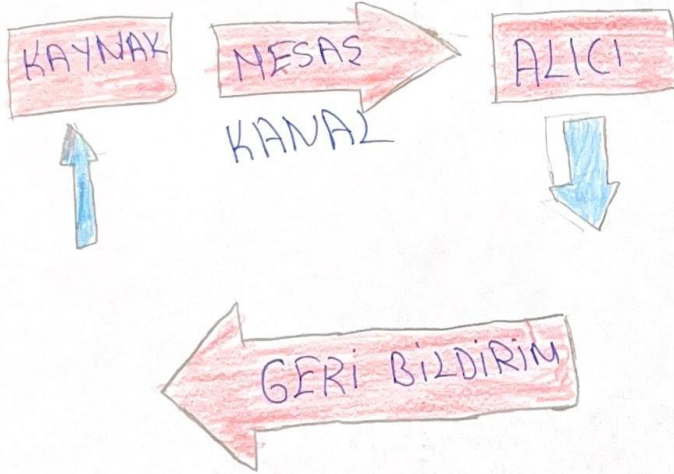
Sıla Yayıcı

7/A 243

(16)

İLETİŞİM ŞEMASI

28.09.2017
GARŞAMBA

Zilan Südenur
Soyoral
7-A 269

(12)

GÜNLÜK 2.

Bugün sosyal dersinde iletişim konumuzun 2. günü dersini işledik. Bu ders yine iletişimden bahsettik. Bu sefer öğretmen bize kitaptan bir diyalog okuttu. Çok eğlenceliydi. Birde bu güne verilmiş bir ödev vardı. Bu ödev sendili ve ben dilini enloden kısa bir tiyatro oyunuydu. Hepsini izledik. Çok kayıplıydı. Ankar daşlarımız çok komik tiyatrolar hazırlamıştı. Ve bir dersimizde böyle geçti.

SON

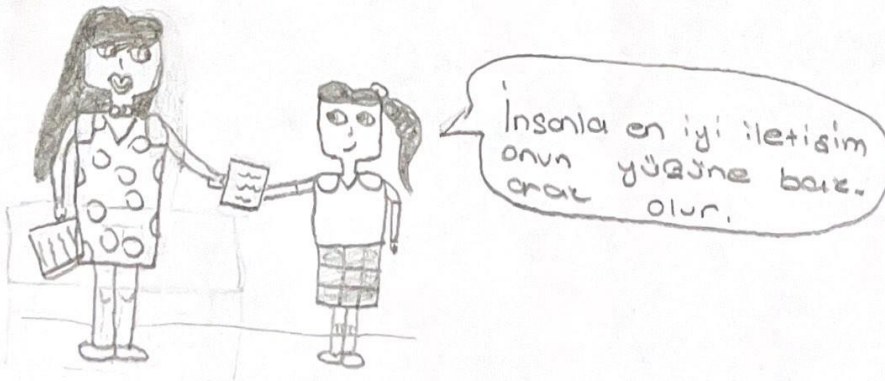

(12)

GÜNLÜK 3.

Bugünkü dersimizde geçen haftadan yarım kalan tiyatroları yapıcağız. Ama Ardeniz Üniversitesinden gelen bir hoca bize iletişim konusu ile ilgili bir anket yaptı. Sadece bizim sınıfımızda olmamızı istedi bize verdik. Benim 16 doğru 4 yanlışlık çıktı. Sonra bize gitmeden görevler verdi ve haftaya getirmemizi istedi. İşte benim yaptığım bu 3 günlük bir görevdi. Bende bu görevi yerine getirdim ve yarın hocaya vericem. Eğer bu günlüklerimi okuduysanız size çok teşekkür ederim.

SON!!

(12)

GÜNLÜK 1.

Bugün ilk konumza olan iletişim ve insan ilişkileri adlı ünitemizi işlemeye başladık. İlk olarak bu konu hakkında bir-
de konuştuk. Sonra kitabımızdan iletişimin tanımı vs. bilgiler öğ-
rendik. Mesela: Ben dili ve Sen dilini öğrendik. Bununla alakalı
örnekler verdik. İletişimde kuramımdaki kişiye nasıl dav-
ranacağımızı jest ve mimizlerimizin nasıl olacağını öğrendik.
Kısacası bugün yeni şeyler öğrendik.!!

SON...

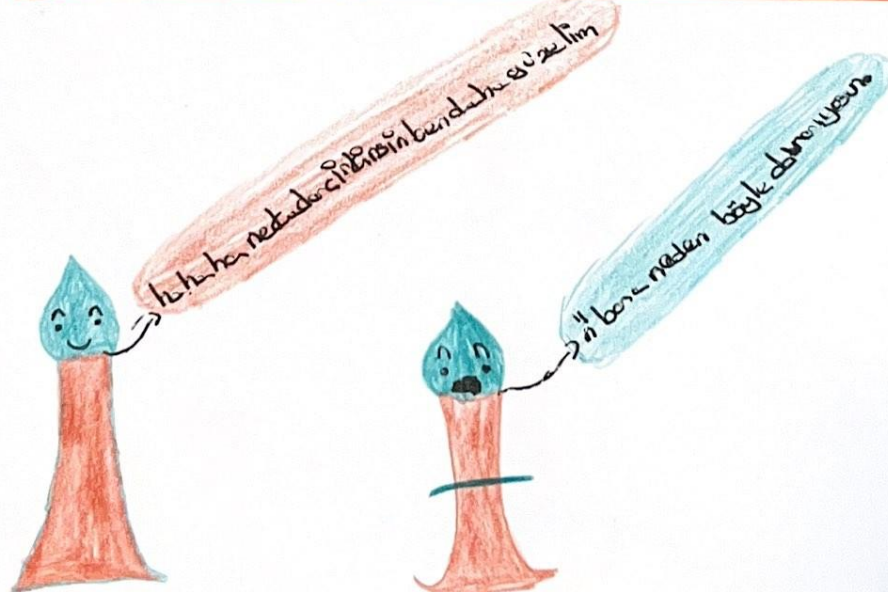
15

Ben Dili

Sen Dili

Ben Dili

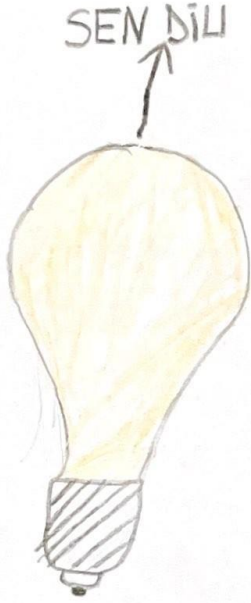
Ben Dili	Sen Dili
Olmuş Bir İletişime Ben Dili Denir.	Olmuş Bir İletişime Sen Dili Denir.
Kerem ⇒ Merhaba Hsli	Ferhat ⇒ Merhaba Sirin
Asli ⇒ Merhaba Kerem	Sirin ⇒ Merhaba Ferhat
Kerem ⇒ Hsli saçlarını yıkadık. güzel olmuş.	Ferhat ⇒ Sirin Saçlarını yıkadın mı?
Asli ⇒ Teşekkür ederim	Sirin ⇒ !!
Kerem ⇒ Ama senin öğretmene bu saçları bittir.	Ferhat ⇒ Güzel bir duvarın var mı?
Asli ⇒ Peki Kerem diyor ki senin Teller	Sirin ⇒ Ferhat neden böyle diyor?
Kerem Bize yazmış	Ferhat ⇒ İyi ben bundan sonra da Sirin ⇒ n n n n

Kandelen Kaya 71A
2007 28/08/2007

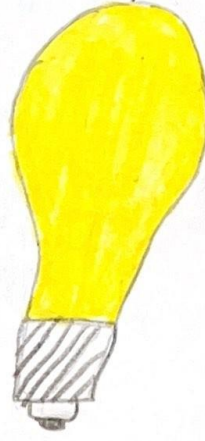
(YANLIŞ)

22

Nerden
bileyim
ben?

BEN DİLİ

(DOĞRU)

Şu an bunun cevabını
bilmiyorum, ancak öğrenince
sana söyleyebilirim -

HASIBE KR
71A 246

Mehmet Can Aytaç
7/11 2003

(18)

8

27/09/2017
Görsel

Sevgili Sosyal Gönüllü,

OLUMLU İLETİŞİM

Sıla...

Sıla Yapıcı

71A 243

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-20-E.14300295

19.09.2017

Konu : Anket Uygulaması

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Tuğba SARITEKİN'in "Sosyal Bilgiler Günlükleri Kullanımının Akademik Başarı, Bilginin Kalıcılığı ve Günlük Yaşamla İlişkilendirilmesine Etkisi " adlı araştırmasını, İlimiz Kepez İlçesi Ersoy Ortaokulunda uygulama isteği ile ilgili 24/08/2017 tarih ve 30448 sayılı yazısı, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 08/09/2017 tarihinde incelenerek "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca, "Sosyal Bilgiler Günlükleri Kullanımının Akademik Başarı, Bilginin Kalıcılığı ve Günlük Yaşamla İlişkilendirilmesine Etkisi " isimli araştırmasını, İlimiz Kepez İlçesi Ersoy Ortaokulunda görevli öğretmenlere ve öğrenim görmekte olan öğrencilere, Okul Müdürlüklerinin bilgisi, takibi ve sorumluluğunda, bahse konu Genelge ve çalışma takvimi doğrultusunda, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmaksızın yapılması,

Söz konusu araştırmanın bitimine müteakip; sonuç raporunun iki örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi kaydıyla uygulanması, Komisyonca uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 23/02/2015 tarih ve 5347 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

OLUR
19.09.2017

Yüksel ARSLAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

1. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir dinleyicinin özelliklerinden biri değildir?

- A. Son sözü söylemek için çabalar.
- B. Karşıdaki kişinin konuşmasını ilgiyle dinler.
- C. Yargılamadan suçlamadan dinler.
- D. Dinlemek istediğini ve ilgilendiğini karşı tarafa hissettirir.

2. Başkalarıyla iyi iletişim kurabilmek için kişilere olumlu yaklaşmalı ve nazik olmalıyız. Başkalarına karşı ön yargısız olmak, onları dikkatle dinlemek, onlarla empati kurmak olumlu iletişim kurmamıza yardımcı olabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iletişimi olumlu etkileyen davranışlardan biri değildir?

- A. Ön yargılı olmak.
- B. Empati kurmak.
- C. İyi dinlemek.
- D. Kibar olmak.

3. Aşağıdakilerden hangisi kitle iletişim araçlarına örnek olarak gösterilemez?

- A. Televizyon
- B. İnternet
- C. Telgraf
- D. Gazete

4. Aşağıdakilerden hangisi kitle iletişim araçlarının olumsuz yönüne örnek olarak gösterilebilir?

- A. Ahmet okul ödevini internetten araştırarak tamamladı.
- B. Cemil zamanının büyük bir kısmını televizyon karşısında geçiriyor.
- C. Özlem'in televizyonlardaki belgesellere karşı özel bir ilgisi var.
- D. Ceyda, TRT Okul kanalından çok faydalaniyor.

5. Üç çocuğu olan Menekşe Hanım; sabah izlediği televizyon programındaki bir haberin çocukların psikolojilerini olumsuz etkileyeceğinden endişelenmiştir.

Menekşe Hanım bu konudaki rahatsızlığını ve şikayetini hangi kuruma iletmelidir?

- A. Sağlık Bakanlığı
- B. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
- C. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- D. Kültür ve Turizm Bakanlığı

6. Bir medya çalışanının haber yaparken;

- I. İnsan hak ve özgürlüklerini korumak.
- II. Mesleğini şahsi çıkarları için kullanmak.
- III. Farklı düşünce ve fikirlere saygılı olmak.

gibi durumlardan hangilerini dikkate alması gerekmektedir?

- A. I ve II
- B. I ve III
- C. II ve III
- D. I, II, ve III

7. İstanbulda üniversite öğrencisi olan Çınar, bir gazete haberinde bir yakınının trafik kazası geçirdiğini okur ve hemen ailesini arar, ancak haberin gerçek olmadığını öğrenir.

Buna göre haberi yayınlayan gazete hangi hakkı gözardı etmiştir?

- A. Doğru haber alma hakkı
- B. Özel hayatın gizliliği
- C. Basın ve yayın özgürlüğü
- D. Sağlık hakkı

8. Aşağıda verilen öğrencilerden hangisinin kurmuş olduğu cümle BEN DİLİNE örnektir?

- A. Yasin: Kitap okurken beni rahatsız etmeni istemiyorum.
- B. Şengül: O davranışları senden hiç beklemezdim.
- C. Mehmet: Senden de yaramazlıklarından da bıktım artık.
- D. Ayşegül: Arkadaşlarını rahatsız etmen düşüncesizce davrandığını gösteriyor.

9. Aşağıdakilerden hangidi Basın Ahlak Yasası kapsamında değildir?

- A. Gazetenin şahsi taraf tutan kanaatlerine yer verilmez.
- B. Yanlış bilgilerden dolayı gazeteler cevap ve düzeltmeler yapmalıdır.
- C. Ahlaka aykırı yayında bulunulmaz.
- D. Gazetede duyguları istismar edilebilir.

10. Madde 28: Basın hürdür, sansür edilemez. DEVLET, BASIN VE HABER ALMA HÜRRİYETİNİ sağlayacak tedbirler alır.

Bu madde ile aşağıdaki özgürlüklerden hangisi arasında bağlantı kurulabilir?

- A. Konut dokunulmazlığı
- B. Düşünce ve ifade özgürlüğü
- C. Özel hayatın gizliliği
- D. Bilim ve sanat özgürlüğü

11. Kitle iletişimi araçlarının en önemli görevlerinden biri de kamuoyu oluşturmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi kamuoyu oluşturulmasına örnek gösterilemez?

- A. Kız çocuklarının okula gönderilmesi ile ilgili afişler hazırlanması.
- B. Televizyon programlarında organ bağışı ile ilgili haberlere yer verilmesi.
- C. Küçük çocukları için sanatçıların televizyonlarda eğitim kampanyaları yapmaları

12. Karşıdaki kişiyle iletişim kurmak isteyen Ahmetin aşağıda verilen davranışlardan hangisini yapması doğru olmaz?

- A. Karşıdaki kişiye saygı duyması
- B. Sakin bir tavırla karşısındakini dinlemesi
- C. Karşıdaki kişiyle göz teması kurmak
- D. Çok yüksek sesle konuşmak.

13.

I. Kara haber tez duyulur.

II. Bıçak yarısı geçer dil yarısı geçmez.

III. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

IV. Bir ağızdan çıkan bin ağza yayılır.

Yukarıda verilen atasözlerinden hangisi insanlar arasında kurulacak ilişkilerde olumlu dilin etkisine örnektir?

- A. I
- B. II
- C. III
- D. IV

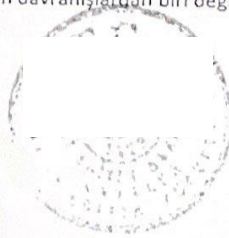
14. Sağlıklı iletişim kurmak için düşüncelerimizi açıkça söylemeliyiz.

.Karşıdaki kişiyle göz teması kurmalıyız.

.Bireylerin hareketlerine ve beden diline bakarak olumlu iletişim kurabiliriz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iletişimi olumlu etkileyen davranışlardan biri değildir?

- A. Söylediklerimizde anlaşılır olmak.
- B. İletişimde göz temasına yer vermek
- C. Jest ve mimikleri kullanmak
- D. Sürekli konuşmak

15.Ders anlatırken sizin kendi aranızda konuşmanız benim dikkatim, dağıtarak dersin işlemesine engel oluyor.Bu durum da,benim üzülmeme sebep oluyor.

Yukarıda verilen örnekte öğretmenin kullandığı iletişim dili aşağıdakilerden hangisidir?

- A.Sempatî
C.Empatî

- B.Ben dili
D.Sen dili

16.Piyasaya yeni çıkarılan bir ürünü hangi kitle iletişim aracını kullanırsak daha çok insana ulaştırır ve ürünümüzü daha iyi pazarlayabiliriz?

- A.Gazete
C.Radyo

- B.Dergi
D.Televizyon

17.Bir gazeteci ünlü bir sporcunun tatilde izinsiz olarak fotoğraflarını çekmiş ayrıca fotoğrafı kullanarak sporcunun kaza geçirdiği şeklinde yanlış haber yapmıştır.

Bu gazeteci ile ilgili olarak;

- I.Konut dokunulmazlığı
II.Özel yaşamın gizliliği

III.Doğru haber alma hakkı gibi durumlardanhangilerini ihlal ettiği söylenebilir?

A.I ve II

B.I ve III

C.II ve III

D.I,II,ve III

18.I.Ahmetin özgürce muhabirlik mesleğini yapması

II.Murat ve ailesinin madencilik yapmak için Sinoptan Zonguldak'a taşınması

Yukarıda verilen açıklamadaki haklar hangi haklardır?

A.I.Basın özgürlüğü II.Düşünce özgürlüğü

B.I.Özel hayatın gizliliği II.Seçme ve seçilme hakkı

C.I.Düşünce özgürlüğü II.Özel hayatın gizliliği

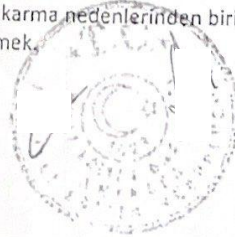
D.I.Basın özgürlüğü II.Yerleşme ve seyahat hakkı

19.Mustafa Kemal Paşa,Fethi Bey:Memleketi perişan eden kötülükler,saldınlar ve yıkımlar daha çok gazeteler vasıtasıyla oluyor.Bunlara karşı milleti uyandırmak için en iyi vasata aynı yollara karşılık vermek,yani bir gazete çıkarmaktır.Gerçekleri halka,atta düşmanlarımıza anlatabilmek için hangi gel beraberce gazete çıkaralım.dedi.

Fethi Bey,Mustafa Kemal Paşanın önerisini kabul eder ve Minber adını verdikleri gazeteyi çıkarmay abaslarlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Mustaf Kemal'in gazete çıkarma nedenlerinden biri değildir?

- A.Ülkemizle ilgili yapılan karalama çalışmalarına karşılık vermek.
B.Yaşanan olaylar karşısında halkı bilinçlendirmek.

C.Düşmanın silahı ile silahlanmak

D.Gazete sahibi olmak

20.Ayşe Hanım a deterjanını kullanıyordu.Bir gün televizyonda b deterjanı ile ilgili bir reklam izledi.Ertesi gün alıveriş için markete gittiğinde deterjan reyonunda b deterjanını görünce denemekten zarar gelmez diyerek b deterjanını aldı.

Yukarıdaki metinde kitle iletişim araçlarının hangi özelliğinden bahsedilmektedir.

A.İnsanların eğitimindek öneminden

B.İsanlara ihtiyacı olmayanürünleri aldırmasından

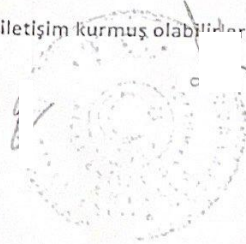
C.Reklamların tüketici üzerindeki etkilerinden

D.Aynı anda birden fazla insana ulaşabilme özelliğinden

Sosyal Kavramların Günlük Yaşamla İlişkilendirilmesine İlişkin Açık Uçlu Sorular

1. İletişim denince aklımıza neler geliyor?
2. İletişim, duygu düşünce veya bilgilerin çeşitli yollarla karşı tarafa aktarılmasıdır. Buna göre iletişime olumlu yönde katkı sağlayacak neler önerirsiniz?
3. Kişiler arasında bazen yanlış anlaşılmalardan doğan problemler ortaya çıkabilir. Bu problemleri çözmek için nasıl bir yol izlenmelidir?
4. Kitle iletişim araçları artık sosyal hayatımızın bir parçası haline geldi. Kitle iletişim araçlarını verimli olarak kullanmak için neler yapabiliriz?
5. İletişimin hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olduğunu göz önünde bulundurursak, iletişim araçlarının geçirdiği tarihsel değişimi nasıl açıklarız?
6. Sizce günümüzde iletişimde kullandığımız sosyal medyanın yararları ve zararları nelerdir?
7. Doğru bilgi alma hakkı, düşünce özgürlüğü ve kitle iletişim özgürlüğü arasında nasıl bir bağlantı kurabilirsiniz?
8. Özel hayatın gizliliği denilince aklımızda nasıl bir fikir uyanıyor?
9. Milli Mücadelenin kazanılmasında basın yayın organlarının ve kitle iletişim araçlarının oynadığı rolün önemi hakkında neler biliyorsunuz, kısaca değinir misiniz?
10. Milli Mücadeleye katılan Türk askerleri aileleriyle nasıl iletişim kurmuş olabilirler?

ORTAOKUL 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GÜNLÜK KULLANIMININ DERSE YÖNELİK AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

ORJİNALLİK RAPORU

%4

BENZERLİK ENDEKSİ

%4

İNTERNET KAYNAKLARI

%1

YAYINLAR

%1

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

dergipark.org.tr

İnternet Kaynağı

%2

2

acikbilim.yok.gov.tr

İnternet Kaynağı

%1

3

dspace.akdeniz.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

Alıntıları çıkart

üzerinde

Eşleştirmeleri çıkar

< 35 words

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde